БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 142 (3880). | Сешанба, 23 июль 1968 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Областимиз коммунистлари ва барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми қарорини якдиллик билан маъқулламоқдалар.

ПАРТИЯ СЎЗИ—ХАЛҚ СЎЗИ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ АКТИВИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

20 июлда Тошкент область партия ташкилоти активининг йиғилиши бўлди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов «КПСС Марказий Комитетининг 1968 йил июль Пленуми якунлари» тўғрисида доклад қилди.

Доклад юзасидан музокараларда Киров район партия комитетининг биринчи секретари Ш. Аҳмадалиева, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш институтининг ректори С. Пўлатов, Янгийўл шаҳар партия комитетининг секретари В. И. Рибалко, «Ташсельмаш» заводининг слесари Т. Ҳайдаров, Қалинин районидаги К. Маркс номли колхоз раиси Ғ. Абдуллаев ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Йиғилишда сўзга чиққан нотиқлар КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг халқаро сиёсат соҳасидаги, социализм позицияларини мустаҳкамлашга, жаҳон социалистик ҳамдўстлиги жипслигини мустаҳкамлашга қаратилган йўлини, социалистик ва носоциалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари билан муносабатлар соҳасидаги сиёсий йўлини ва амалий ишларини якдиллик билан маъқулладилар. Йиғилиш катнашчилари социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари делегацияларининг Варшавадаги учрашуви якунларига ва қардош партияларнинг Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетига йўллаган ва Чехословакия Коммунистик партияси ҳамда халқига самимий, дўстона интернационал ёрдами ифодаси бўлган мактубига юксак баҳо бердилар.

Йиғилиш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюро аъзолари ва аъзолигига кандидатлари И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, Н. М. Матчонов, М. А. Абдураззоқов, С. Р. Расулов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари С. О. Азимов, Г. А. Габриельянц, С. Қ. Зиёдуллаев, республика Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари А. С. Абдалин ўртоқлар қатнашдилар.

Йиғилиш муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилди.

(ЎзТАГ).

Зера Кобик ўн етти йилдан бери Янгийўл консерва заводининг марказий омборхонасида ишлайди. Суратда: З. Кобик узоқ сақлаш учун тайёрланган сабзавот консерваларини текширмоқда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ 1968 ЙИЛ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИНИНГ ҚАРОРИ

Тошкент область партия ташкилоти активининг йиғилиши КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг «КПСС Марказий Комитети 1968 йил июль Пленумининг якунлари тўғрисида»ги докладини тинглаб ва муҳокама қилиб, КПСС Марказий Комитети Пленумининг иш якунлари ва қарорини, Марказий Комитет Сиёсий бюросининг халқаро сиёсат соҳасидаги, социализмнинг позицияларини мустаҳкамлаш, жаҳон социалистик ҳамдўстлигининг жипслигини кучайтириш, коммунистик ва ишчи партияларнинг бирлигини мустаҳкамлаш йўлини олиб бориш соҳасидаги фаолиятини бутунича ва тўла маъқуллайди. КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарори оғишмай бажариш учун дастур деб қабул қилинсин.

Актив йиғилиши социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари делегацияларининг Варшавадаги учрашувида ишлаб чиқилган ва марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари асосида социализм мамлакатлари ўртасидаги қардошларча муносабатларни тағин ҳам ҳар томонлама ривожлантиришга, социалистик системани, унинг жипслигини мустаҳкамлашга қаратилган тадбирларини тўлиқ маъқуллайди.

Актив йиғилиши қатнашчилари Чехословакия Социалистик Республикасида социализм иши учун қатъий кураш олиб бориш зарур эканлиги ҳақида чиқарилган хулосаларни қизғин маъқуллайдилар ва қардош партияларнинг Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетига йўллаган ва Совет Иттифоқи коммунистлари ҳамда Варшавадаги учрашувда қатнашган социалистик мамлакатлар коммунистларининг қардош мамлакатда социализм позицияларини мустаҳкамлаш тўғрисидаги чуқур интернационал ғамхўрлиги тақозо этган мактубини Чехословакия Коммунистик партияси ва халқлари тўғри тушуниб қўллаб-қувватлайдилар, бу мактуб мамлакатларимиз халқлари ўртасидаги барча социалистик мамлакатлар халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб қаттиқ ишонч билдирадилар.

Актив йиғилиши чехословак меҳнаткашларининг илғор отряди — Коммунистик партия коммунистларини, ишчилар синфини, жамиятнинг барча меҳнаткаш табақаларини ички ва ташқи реакциянинг партияга, Чехословакия Социалистик Республикасидаги ижтимоий тузум асосларига қарши, социалистик мамлакатларнинг ҳамдўстлигига қарши қаратилган ҳужумига қатъий зарба беришга сафарбар қилади, деб қаттиқ ишонч билдиради.

Актив йиғилиши КПСС Марказий Комитетини ишонтириб айтадики, Тошкент областининг коммунистлари ва барча меҳнаткашлари жонажон Коммунистик партиянинг бош йўлини якдиллик билан қўллаб-қувватлаб, бундан буён ҳам партия билан халқнинг бирлигини, уларнинг ленинчи Марказий Комитет теварагидаги жипслигини ҳар томонлама мустаҳкамлаш учун ҳамма чораларни кўраверадилар, ўзларининг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини кучайтираверадилар. Совет мамлакатининг қудратини янада зўр ғайрат билан мустаҳкамлайверадилар. Партия ташкилотлари меҳнаткашларни марксизм-ленинизм улуғ таълимоти, пролетар интернационализми принциплари асосида тарбиялашни кучайтираверадилар, империализмнинг идеология соҳасидаги диверсияларининг ҳар қандай кўринишларига қарши қатъий кураш олиб бораверадилар.

ТОШКЕНТДАГИ 10-авторемонт заводининг илғор ишчиси Азиз Абдуэминов коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли номни олишга муяссар бўлган. У ўз ишини доимо сифатли бажаради: Суратда: А. Абдуэминов.

М. Нуриддинов фотоси.

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ УЛКАН ОДИМИ

Совет халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг 1968 йил биринчи ярмида бажарилиш якунлари

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари, дейилади СССР Марказий статистика бошқармасининг ахборотида, беш йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириб, биринчи ярим йилликда ижтимоий ишлаб чиқаришни ва халқ фаровонлигини янада оширишга эришдилар. Ўтган ярим йиллик беш йилликнинг биринчи ярмини якунлади. Беш йиллик планнинг шу даврга мўлжалланган топшириқлари муваффақиятли бажарилмоқда. Халқ хўжалигини ривожлантиришга доир энг муҳим кўрсаткичлар — саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми, транспортнинг юк обороти, аҳолининг реал даромадлари, чакана товар обороти пландаги топшириқлардан ортиқ бўлди.

Реализация қилинган маҳсулотнинг ҳажми ва буюмларнинг кўпгина энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан биринчи ярим йиллик план ошириб бажарилди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу даврдагига нисбатан 9 процентга яқин кўпайди.

Саноатнинг энг муҳим тармоқлари маҳсулот ишлаб чиқаришни қуйидагича кўпайтирди: электр энергетика 10 процент, ёқилғи саноати 5 процент, қора ва рангли металлургия 5 процент, химия ва нефть-химия саноати 12 процент, машинасозлик ва металл ишлаш 12 процент, ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза-қоғоз саноати 5 процент, бинокорлик материаллари саноати 8 процент, енгил саноат 8 процент, озиқ-овқат саноати 7 процент, саноат маҳсулотининг умумий ҳажмидан-маданий маиший моллар ва рўзғор буюмлари ишлаб чиқариш 14 процент.

Йилнинг биринчи ярмида саноат корхоналарини планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказиш давом эттирилди. Турли тармоқлардаги 5 мингдан ортиқ корхона қўшимча равишда янги системага кўчирилди. Жами 13 мингдан ортиқ саноат корхонаси янги системада ишлади, бугун саноат маҳсулотининг ярми ва фойданинг 60 процентга яқини ана шу корхоналар ҳиссасига тўғри келади. Янги шароитларда ишлаётган корхоналар маҳсулотни реализация қилиш бўйича ҳам, шунингдек фойда олиш бўйича ҳам биринчи ярим йилликнинг оширилган планларини 3 процент ортиғи билан бажарди.

Йилнинг биринчи ярми планини барча умумиттифоқ ва иттифоқ-республика саноат министрликлари тўла ва ошириб бажарди. Иттифоқдош республикаларнинг ҳаммаси, умуман, саноат бўйича ҳам, буюмларнинг кўпгина энг муҳим турлари бўйича ҳам ярим йиллик планни ортиғи билан адо этдилар.

Умуман мамлакатда 1968 йилнинг биринчи ярмида 313 миллиард киловатт-соат электр энергия, 151 миллион тонна нефть, 85,1 миллиард куб метр газ, 296 миллион тонна кўмир, 39,2 миллион тонна чўян, 52,9 миллион тонна пўлат, 21,7 миллион тонна минерал ўғит (шартли бирликларда) 624 минг тонна пластмасса ва синтетик смола, 275 минг тонна химиявий толалар, 98,6 минг дона металл қирқиш станоклари, 1030 миллион сўмлик автоматлаштириш ва ҳисоблаш техникаси воситалари, 388 мингта автомобиль, 209 минг та трактор, 3.027 квадрат метр ип газлама, 286 миллион квадрат метр жун газлама, 343 миллион квадрат метр зиғир толасидан тўқилган газлама, 468 миллион квадрат метр шойи газлама, 6,5 миллиард сўмлик тайёр кийимлар, 410 миллион дона трикотаж ички кийим, 146 миллион дона трикотаж устки кийим, 297 миллион жуфт кўн пойафзал, 3 миллион тонна гўшт (бу ўринда саноат ишлаб чиқарган гўшт кўрсатилган бўлиб, колхозлар етиштиргани ҳисобга олинмаган) ишлаб чиқарилди, 3,6 миллион тонна балиқ ва денгиз маҳсулотлари овланди, 17,7 миллион дона соат, 3,4 миллион дона радиоприёмник ва радиола, 2,7 миллион дона телевизор, 1.532 минг дона холодильник, 1,2 миллиард сўмлик мебель тайёрланди.

(Охири 3-бетда).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси икки томонлама ўртоқлик учрашувини ўтказиш тўғрисидаги таклиф изҳор қилинган мактубни шу йил 19 июлда Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Президиумига юборганлиги маълум бўлди. Мактубда, жумладан, бундай дейилади: КПСС Марказий Комитети июнь ойида ва июль ойининг биринчи ярмида, социалистик мамлакатлар қардош партиялари раҳбарларининг Варшавадаги учрашуви олдидан партияларимиз делегацияларининг ана шундай икки томонлама учрашувини ўтказишни бир неча бор таклиф этган эди. Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг раҳбарлари учрашув ўтказилишига принципиал розилик билдирган бўлсалар-да, аммо бундай учрашув ўтказилмади, чунки чехословакиялик ўртоқлар бундай учрашувни ҳар сафар номаълум вақтга кечиктира бердилар.

Мактубда КПСС Марказий Комитетининг икки томонлама учрашувга катта аҳамият бераётганлиги тўғрисида гапирилади ва бу учрашувни энг юксак даражада — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг тўла составида ўтказиш, ёки чехословакиялик ўртоқлар бирор сабаб билан бунинг иложи йўқ деб ҳисоблаганлари тақдирда, ҳар иккала партия раҳбарлиги делегацияларининг учрашувини мумкин қадар кенгроқ составда ўтказиш таклиф этилади.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси бу учрашувни шу йил 22 ёки 23 июлда Москвада, ёҳуд чехословакиялик ўртоқларга қулай бўлса, Киев ёки Львовда ўтказишни таклиф этди. (ТАСС).

Озарбайжон ССРдан келган ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари областимиз далаларида ғўза парвариши қандай бораётганлигини кўздан кечирмоқдалар. Қардош мусобақадошлар ютуқ ва камчиликларимизни дўстона кўрсатиб бермоқдалар. Суратда: (ўнгдан чапга) СоюзНИХИ—лаборатория мудири М. А. Белоусов, Озарбайжон КП Қосим Исмайлов район комитетининг биринчи секретари К. Аҳмедов, Озарбайжон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ер тузилиши бошқармасининг бошлиғи Е. А. Масиев, Тошкент область ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари С. А. Тошқулов, Озарбайжон ЛКСМ Пушкин район комитетининг биринчи секретари М. К. Мамедов ўртоқлар СоюзНИХИнинг тажриба даласини текширишдан ўтказмоқдалар.

А. Мальцев фотоси.

ОЗАРБАЙЖОНЛИКЛАР ОБЛАСТИМИЗ ДАЛАЛАРИДА

21 июлда Ўзбекистонга қардош Озарбайжон пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси келди. Озарбайжон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министри Т. И. Абдулрагимов бошлиқ бригада аъзоларини Тошкент аэропортида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Г. А. Габриельянц, республика Мелиорация ва сув хўжалиги министри С. Мамарасулов ўртоқлар кутиб олишди. Меҳмонлар ўзбек пахтакорлари мўл ҳосил етиштириш йўлида қандай ишлар қилаётганликлари билан танишиш, тажрибаларини ўртоқлашиш мақсадида республикамиз районларига жўнаб кетишди.

* * *

Озарбайжон пахтакорлари ўзаро текшириш бригадасининг бир группа аъзолари бизнинг областимиз хўжаликларида бўлишади. Қосимисмоилов район партия комитетининг биринчи секретари ўрток К. Аҳмедов бошчилик қилаётган бу группа ўзаро текширишнинг дастлабки куни Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институтини бориб кўрди. Меҳмонлар ғўзани гидропон усулида ўстириш методикаси билан ҳамда янги навлар билан танишишди. Шундан кейин улар Калинин районидаги ихтисослаштирилган сабзавотчилик хўжаликларида бўлиб, илғор звеноларнинг иш тажрибаларини ўртоқлашишди.

Кеча қардош мусобақадошларнинг вакиллари Ўрта Чирчиқ райони хўжаликларида бўлиб, ғўза парвариши қандай бораётганлигини текширишдан ўтказдилар. Охунбобоев номли колхоз деҳқонлари бу йилги табиий қийинчиликларни енгиб, барча майдонларда мўл ҳосил тўплашга эришмоқдалар. Ривожланишдан орқада қолаётган ғўзалар парваришига алоҳида эътибор берилмоқда. Айниқса Ш. Кўкенов, Б. Турдиқулов, М. Омонов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда қилинаётган ишлар меҳмонларга манзур бўлди. Озарбайжонлик дўстлар «Полярная звезда», Калинин номли, «Северний маяк», Свердлов номли колхозларнинг кўпчилик участка ва звеноларида ғўза парвариши намунали бораётганлигини қайд қилдилар.

ҒЎЗА СУВГА ҚОНМОҚДА

Одамларимиз чиндан ҳам фидокор, софдил, меҳнатсевар, қийинчиликларга бардошли ва матонатлидирлар. Бу йил баҳорда ҳаво паст келиб, илдиз чириш ва селдўл туфайли айрим ерларга уч марта қайтадан чигит экилди. Сўнгги маротаба чигит экиш 12 июнда тамом бўлди. Бундай қийинчиликлар орқада қолиб кетди. Колхозчиларимиз олган социалистик мажбуриятларини бажариш учун зўр ғайрат ва ташаббус кўрсатиб ишламоқдалар.

Далаларимизни кўрган кишилар колхозчилар, механизаторлар, сувчилар қилган меҳнатларининг самарасини кўриб қувонадилар. Асосий пахта майдонларида ғўзанинг ривожи, ҳосил олиши ёмон эмас.

Рашид Ҳолматов бошлиқ участкада 235 гектар пахта майдони бор. Бу ерда кўчат текис кўсаклаляпти.

Ўғитлаш эрта ўтказилди. Сув қўйиш нормал давом этаяпти. Ғўза ораларида ўт йўқ. Шунинг учун бу ердаги ўртоқлар ҳар гектар ердан 21 ўрнига 26 центнердан ҳосил етиштирамиз, демоқдалар.

Отажон Ҳасанов, Ортиқ Сайдалиев, Қўлдош Фозилов, Миржамол Нишонов, Эркин Аҳмедов ва бошқа ўртоқлар бошлиқ звеноларда ишнинг ташкил этилиши, ғўзанинг ривожи, сув таралиши кўзларни қувонтиради. Бу звено аъзолари гектаридан 26 — 27 центнердан ҳосил кўтариш учун бутун воситалардан фойдаланмоқдалар.

Гарчанд бу йил қарийб беш юз йигирма гектар ердаги ғўза бузиб экилган бўлса ҳам пахта йилдагидек муддатда пишади, деган умидимиз бор. Чунки 1260 гектар пахта майдонининг 1050 гектарига эртапишар 47—27 навли чигит экилган.

Албатта ишимизда ҳали камчиликлар тўла йўқотилган эмас. Ҳамма пайкалларда кўчат текис, гектарлар тўлиқ деб айта олмаймиз.

Ғўзаси сийрак, авжи паст карталар ҳам бор. Бундай ерларга шарбат оқизиш, парваришни сифатли ўтказиш чоралари кўриляпти. Айниқса саратон сувини бериш тадбирлари кўриляпти.

Шу кунларда ғўзанинг тақдири сувчилар қўлида деса бўлади. Шунинг учун сувчиларнинг сифатли ишлашлари учун уларга қулай маиший шароит яратилиши лозим. Яқинда биз колхозимиз сувчиларининг йиғилишини ўтказдик. Унда сувчиларнинг айни пайтдаги вазифалари тушунтирилди. Илғор сувчиларнинг тажрибалари оммалаштирилди. Колхоз правлениеси 40 кун давомида сувчиларни бепул иссиқ овқат билан таъминлаш тўғрисида қарор қабул қилди.

Сувчилар шу кунларда ғўзани кеча-кундуз суғориш зарурлигини жуда яхши биладилар. Шунинг учун ҳозиргача ишлаб келаётган сувчилар сони тенг баравар кўпайтирилди. Даладаги 60 сувчи 130 кишига етди. Натижада тунда ғўза суғориш анча яхшиланиб бораяпти.

Колхозимизда бу йил пилла тайёрлаш плани муваффақиятли бажарилди. Давлатга 9900 килограмм ўрнига 10200 килограмм пилла сотилди.

Пилла планини ошириб бажарилишида тажрибали пиллабоқар Йўлчи Ҳолмуҳамедов катта ғайрат кўрсатди. Ярим йиллик сут, жун тайёрлаш планлари ҳам бажарилди. Энди навбат пахтага. Азамат колхозчиларимиз бу йил юз берган қийинчиликларни енгиб шу даражага етган эканлар, тўла ғалабага эришиш учун ҳам ўзларининг куч-ғайратларини аямайдилар. Бунга имонимиз комил.

Икром ЖЎРАЕВ,
Бўка районидаги «Ленинизм» колхозининг раиси.

ЎЗБЕК ПАХТАКОРЛАРИ ОЗАРБАЙЖОНДА

БОКУ, 22 июль. [ЎзТАГ махсус мухбири Ю. Юдин]. Ўзбекистон пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси аъзолари икки кундан буён Озарбайжондаги хўжаликларнинг пахта далаларида олиб борилаётган ишлар билан танишмоқдалар. Қардош республика пойтахти Бокуда ўзбекистонлик меҳмонларни Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари С. В. Козлов, Марказий Комитетнинг бюро аъзолари ва республика ҳукуматининг аъзолари кутиб олдилар.

Ўзаро текшириш бригадасининг бошлиғи Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министри Н. Ж. Худойбердиев ўзбек деҳқонларининг қардошлик саломини топширди, янги Тошкентни бунёд этишга кўмаклашаётганликлари учун озарбайжонлик дўстларга ташаккур изҳор этди.

Шундан кейин ўзаро текшириш бригадаси аъзолари группаларга бўлиниб, республика колхоз ва совхозларига жўнаб кетишди. Улар озарбайжон пахтакорларининг мамлакатга 360 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини бажариш мақсадида қандай ишлар қилаётганликлари билан танишишади, илғор тажрибаларни ўртоқлашишади.

ҒОЛИБЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚ

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози 1967 йилги Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиққан эди. Яқинда тантанали равишда колхозга СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроғи топширилди.

(ЎзТАГ).

РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯСИ БАЙРОҒИДА ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯСИ ОРДЕНИ

19 июлда Союзлар уйининг колонна залида еттинчи чақириқ РСФСР Олий Советининг учинчи сессияси ўз ишини давом эттирди.

Шу ерда ҳозир бўлган кишилар самимий кутиб олган Г. И. Воронов ва Ф. Д. Кулаков ўртоқлар сессиянинг ишида қатнашдилар.

Эрталабки мажлис бошланган чоқда кун тартибидаги учинчи масала — «РСФСР меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ, посёлка Совети тўғрисидаги РСФСР Қонун лойиҳаси ҳақида»ги масала муҳокама қилинди. 18 июлда шу масала юзасидан РСФСР Олий Советп Президиуми Раисининг ўринбосари депутат О. П. Колчина доклад қилган эди.

Музокараларда КПСС Оренбург область комитетининг секретари депутат Б. А. Петров ва Чита область Совети ижроия комитетининг раиси депутат Н. И. Дмитриев қатнашдилар. Улар қонун лойиҳасини маъқулладилар ва бу ҳужжат қишлоқ Советларининг ишини янада такомиллаштиришга ёрдам беради, деб таъкидладилар.

Раислик қилувчи — РСФСР Олий Советининг Раиси депутат М. Д. Миллионщиков РСФСР Олий Совети Президиуми ва Федерация Министрлар Совети депутатларнинг музокараларда айтган таклифларини эътибор билан қараб чиқадилар, деди.

Шундан кейин сессия қатнашчилари «РСФСР меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ, посёлка Совети тўғрисида»ги Россия Совет Федератив Социалистик Республикасининг Қонунини, шунингдек РСФСР меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари тўғрисидаги РСФСР Қонунларини жорий қилиш тартиби ҳақида РСФСР Олий Советининг қарорини якдиллик билан қабул қилдилар.

РСФСР Олий Совети Қонун лойиҳаларини тайёрловчи комиссиясининг раиси депутат Г. В. Подельщиков кун тартибидаги учинчи масала юзасидан доклад қилди. Коммунистик партия, деди у, Советларнинг фаолиятини такомиллаштириш, уларнинг жамиятимиз ҳаётининг барча соҳаларига таъсирини кучайтиришга доим эътибор қилиб келмоқда. Доимий комиссиялар Советларнинг ишида тобора катта роль ўйнамоқдалар, давлат ҳокимияти органларига иқтисодий ва сиёсий вазифаларни амалга оширишда катта ёрдам бермоқдалар.

Докладчи низом лойиҳаси тўғрисида батафсил гапирди. Бу ҳужжат Олий Советининг комиссиялар ҳуқуқи ва бурчларини белгилайдиган актигина бўлиб қолмай, балки доимий комиссияларнинг давлатнинг бошқа органлари билан ўзаро муносабатларини тартибга солувчи қонун ҳам бўлади.

Кун тартибидаги учинчи масалани муҳокама қилишда депутатлардан — Брянск область Совети ижроия комитетининг раиси **И. М. Коновалов,** Шимолий Осетия АССР Олий Совети Президиумининг раиси **Т. С. Хетагурова,** Хабаровск медицина институти хирургия кафедрасининг мудири **С. И. Сергеев,** КПСС Ростов шаҳар комитетининг биринчи секретари **С. Н. Сабанеев** қатнашдилар.

Олий Совет «РСФСР Олий Совети доимий комиссиялари тўғрисидаги низом»ни бир овоздан тасдиқлади.

Сессия қатнашчилари РСФСР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқладилар. РСФСР Олий Совети Президиумининг Секретари депутат **Х. П. Нешков** шу тўғрида доклад қилди.

* * *

Қисқа танаффусдан кейин сессия ўз ишини давом эттирди.

Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев ўртоқлар пайдо бўлганларида депутатлар ва меҳмонлар уларни қизғин қарсаклар билан кутиб олдилар.

РСФСР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат М. А. Яснов қисқача нутқ сўзлади. М. А. Яснов таклифи бўйича Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси Олий Советининг баёнотн якдиллик билан қабул қилинади. РСФСР Олий Совети бу ҳужжатда коммунистик ва ишчи партияларнинг Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетига йўллаган мактубини қўллаб-қувватлайди, КПСС Марказий Комитети 1968 йил июль Пленумининг қарорини тўла ва батамом маъқуллайди ҳамда партия Марказий Комитетининг ташқи сиёсат соҳасидаги фаолиятини якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганлигини билдиради.

Раислик қилувчи депутат М. Д. Миллионщиков бундай деди: Россия Федерацияси иттифоқдош республикалардан биринчи бўлиб Октябрь революцияси ордени билан мукофотланган эди. Бугун сессия қатнашчилари ана шу мукофотни қабул қилиб олишдек юксак шарафга муяссар бўлдилар. Россия Федерациясининг байроғи тантанали суратда олиб кирилганда залда гулдурос қарсаклар янграйди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат Н. В. Подгорнийга сўз берилади.

У шундай деди:

Депутат ўртоқлар!

Инсониятга коммунизм йўлини очиб берган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги шарафига Октябрь революцияси ордени таъсис этилди. Бу орден билан мукофотланиш юксак шарафдир.

Россия Федерацияси иттифоқдош республикалар орасида бу орденни биринчи бўлиб олиш шарафига муяссар бўлди. СССР Олий Советининг Президиуми 1967 йил 19 декабрда қуйидаги Фармонни чиқарди:

«Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси меҳнаткашларининг революцион ҳаракатдаги, Улуғ Октябрь социалистик революциясидаги буюк хизматлари ва жаҳонда биринчи кўп миллатли социалистик давлат — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини вужудга келтириш ва мустаҳкамлашга қўшган катта ҳиссаси учун Совет ҳокимиятининг ғалабаларини ҳимоя қилишда кўрсатган мардлиги ва қаҳрамонлиги ҳамда коммунистик қурилишда эришилган муваффақиятлари учун **Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси Октябрь революцияси** ордени билан мукофотлансин».

Депутат ўртоқлар, КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет Иттифоқи ҳукумати номидан сизларни ва сизлар орқали Россия Совет Федератив Социалистик Республикасининг ишчилари, колхозчилари, зиёлилари, барча меҳнаткашларини Ватаннинг юксак мукофоти билан қизғин табриклайман.

Октябрь революцияси ордени билан мукофотлаш — Россия меҳнаткашларининг буюк хизматларини, янги, коммунистик жамият қураётган бутун совет халқининг умумий ишига уларнинг қўшган жуда катта ҳиссасини эътироф этиш ва қадрлаш демакдир.

Рус халқи инсониятга гениал олим ва революционер, коммунистлар партиясининг ташкилотчиси, Совет давлатининг асосчиси ва раҳбари — Владимир Ильич Ленинни етиштириб берди. Рус халқи жаҳонни социалистик негизда ўзгартириш йўлига биринчи бўлиб ўтди. Россия пролетариати жанговар революцион партияни — большевиклар партиясини тузди. Бу партия меҳнаткашларни Октябрь ғалабасига олиб келди, мамлакатимизда социализм ва коммунизм қурилишини ташкил этди.

Рус халқи янги ҳаёт қурилишида ҳамиша олдинги сафда борди ва бормоқда, ўзининг фидокорона ва илҳомбахш меҳнати билан Ватанимизнинг барча халқларини ўзига эргаштириб бормоқда. Рус халқининг бошқа миллий маданиятлар ютуқларини ўзида мужассамлаштирган бой маданияти СССР халқлари маънавий ҳаётининг ҳаётбахш манбаидир. СССР халқлари рус халқини ҳурмат билан ўзларининг оғаси, деб атайдилар, рус халқини ҳақли суратда коммунизм қурувчилар ўртасида биринчи ўринга қўймоқдалар.

Рус халқи граждан уруши ва Улуғ Ватан уруши майдонларидаги жанглар оловида, янги жамиятни муваффақиятли суратда қурибгина қолмай, балки уни ҳимоя қила олажагини ҳам исбот этди. Рус халқи социалистик Ватан шон-шарафи, озодлиги ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилмоқ учун кўп қурбонлар берди.

Рус халқининг меҳнат ва жангда кўрсатган сабот ва матонати, мардлиги ва қаҳрамонлиги, дилбарлиги, олижанoблиги ва меҳрибонлиги, бошқаларга ёрдам беришга тайёр туриш каби барча хусусиятлари уни ҳақли суратда бутун дунё халқларининг ҳурмати ва таҳсинига сазовор қилди. Бу хусусиятлар совет кишиларининг энг яхши фазилатларини ифода этади. Шу сабабли, чет элларда кўп миллатли мамлакатимиздаги барча гражданларни кўпинча руслар деб атаётганликлари бежиз эмас.

Рус халқининг революцион, жанговар ва меҳнат жасорати Ватанимиз тарихига, бутун инсоният тарихига абадий ёзилиб қолди. Бу жасорат ҳамиша фидокорона мардлик, коммунизмнинг юксак идеяларига қатъий садоқат намунаси бўлиб хизмат қилади.

Рус халқи Коммунистик партия раҳбарлигида Россияда яшовчи барча миллатлар ва элатларни ягона қардошлик оиласига жипслаштирди. Россия Федерацияси халқларнинг қудратли ҳамдўстлиги — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг рамзи бўлиб қолди.

Тенг ҳуқуқли қардош республикалар орасида биринчи республика бўлган Россия Федерациясининг ерлари Балтикадан тортиб Курил оролларигача, Арктикадан тортиб Ўрта Осиё тоғлари ва даштларигача чўзилиб кетган бепоён ерлардир. Совет Россияси ўз территорияси, битмас-туганмас табиий ресурслари жиҳатидан бу республикаларнинг энг каттасидир.

Аммо Совет Россиясининг энг асосий бойлиги кишилар ва уларнинг буюк ишларидир. Қашшоқ ва ожиз Русь аллақачонлар барҳам топган. Янги, социалистик Россия — қудратли индустриал-колхоз давлати, фани юксак даражада ривожланган ва маданияти мавж уриб ўсаётган республика вужудга келтирилди. Россия Федерациясининг саноат ишлаб чиқариши 1913 йилдагига нисбатан қарийб 74 баравар кўпайганлиги факти ҳам жуда кенг миқёсларда ўзгаришлар рўй берганлигини кўрсатиб турибди.

Россия Федерациясида, унинг барча автоном республикалари ўлка ва областларида, автоном областлари ва миллий округларида ишлаб чиқарувчи кучлар тез суръатлар билан ривожланмаган маданиятнинг тобора янги ўчоқлари вужудга келмаган, аҳолининг фаровонлиги ўсмаган бирор жойни ҳам тополмайсиз. Энг олисдаги ўлкалар, энг кичик халқлар ҳам тараққий этиб бораётган иқтисодий ва ижтимоий ҳаётга жалб этилди. Барча миллатлар ва элатлар (чор Россиясида уларнинг кўпи қирилиб битишга маҳкум этилган эди) ўтакетган қолоқликдан фаровон ва маданий ҳаёт сари тез қадамлар билан олға босдилар.

Совет Россиясидаги шонли ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, халқ зиёлилари бир неча авлодининг қилган қаҳрамонона бунёдкорлик меҳнати Россия Федерацияси экономикаси ва маданиятининг қўлга киритган буюк муваффақиятларида ўз ифодасини топди. Уларнинг меҳнат зафарлари барча совет кишиларини қувонтирмоқда. Ватанимиз бу зафарларга юксак баҳо бермоқда. Россия Федерациясидаги барча автоном республикалар, ўлкалар, областлар ва автоном областлар олий мукофот — Ленин орденини олишга сазовор бўлдилар.

Бизнинг мамлакатимиз яқинда муҳим маррага ўтди — беш йилликнинг иккинчи ярмига қадам қўйди. Совет Россиясининг меҳнаткашлари бу соҳада ҳам олдинги сафда бормоқдалар. Улар ўзларининг шонли революцион ва меҳнат традицияларини сақлаб ва кўпайтириб, юксак онглилик ва ташаббус намуналарини кўрсатиб, янгидан-янги катта ғалабаларга эришдилар, халқ хўжалигини юксалтиришнинг белгиланган суръатларидан ўзиб кетдилар.

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш билан муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган социалистик мусобақа Россия халқлари меҳнат ғайратининг қудратли ўсишида муҳим роль ўйнайди.

Бошқа қардош республикалар каби Совет Россияси халқларига ҳам ўзларининг катта ва шонли йўлларида — социалистик давлатни ўрнатиш, ривожлантириш ва ҳимоя қилиш учун курашда кўпгина қийинчиликларни енгиш ва анча қурбонлар беришга тўғри келди. Аммо улар энг оғир синовлар натижасида ҳам тобора кўпроқ мустаҳкамланиб, чиниқдилар, янада кўпроқ жипслашиб, монолит куч бўлиб қолдилар. Коммунизмнинг нуроний идеаллари уларни илҳомлантирди, жонажон Коммунистик партия уларни олға бошлаб борди, улар ўз қардошлари — Совет Иттифоқидаги барча халқлар билан бир ёқадан бош чиқариб олға бордилар.

Капиталистлар ва помешчиклар учун эмас, балки ўзлари учун ишлаётган меҳнат аҳлининг ижодий ғайрати, совет ватанпарварлиги, халқларнинг дўстлиги ва ўзаро ёрдами, Ленин партиясининг доно раҳбарлиги шундай бир кучдирки, ҳеч қандай ғов унинг олдида бардош беролмайди. Бу куч коммунизм сари бориш йўлида янгидан-янги юксак поғоналарни эгаллаш имконини беради!

Азиз ўртоқлар! Совет халқи мураккаб халқаро вазиятда, социализм кучлари билан империализм кучлари ўртасидаги кураш кескинлашган бир шароитда бунёдкорлик ишлари билан шуғулланмоқда. Бу кураш — жамият ҳаётининг барча соҳаларини қамраб олган шиддатли синфий курашдир. Империализм агрессия, уруш қилиш ва халқларни бостириш сиёсатини давом эттирмоқда. Империализм ҳийла-найранг ва маккорлик билан ҳаракат қилиб, ҳар қандай воситалардан фойдаланмоқда.

Империалистик доиралар ўзларининг ички ва ташқи сиёсатида катта мағлубиятларга учраб социализм дунёси билан тарихий мусобақага бардош беролмай, социализм дунёси мудофаа қувватининг ўсиши билан ҳисоблашишга мажбур бўлмоқдалар ва социалистик мамлакатларга қарши сиёсий ва идеологик диверсияларни уюштириш йўлига тобора кўпроқ ўтмоқдалар. Реакция кучлари социалистик демократиянинг обрўсини тушириш, унга туҳмат қилиш демократияни социализмдан сунъий равишда ажратиб қўйиш уларни бир-бирига қарама-қарши қилиб қўйишга ҳар қандай йўллар билан уринмоқдалар. Бу билан улар социалистик давлат негизларига зарба беришга, капиталистик тартибларни қайтадан тиклаш учун шарт-шароитларни тайёрлашга интиладилар.

Империализмнинг бутун кучғайрати социалистик жамиятга унинг ичидан путур етказиш, социализм мамлакатларининг бирлигини бузиш, бу мамлакатларнинг халқлари орасига нифоқ солиш, халқаро коммунистик ҳаракатни заифлаштириш, замонамизнинг пешқадам кучларини бир-бирларидан ажратиб юбориш учун уринишга қаратилган. Ана шу макрли тактика кейинги вақтларда Чехословакиядаги маълум воқеаларда айниқса яққол кўринди.

Чехословакияда ўнг, антисоциалистик кучлар — тор-мор келтирилган эксплуататор синфларнинг қолдиқлари, ревизионист ва миллатчи унсурлар империализмнинг актив қўллаб-қувватлаши билан социалистик тузум негизларига жон-жаҳдлари билан ҳужум қилмоқдалар.

Улар партия ва давлат фаолиятини яхшилаш, илгари йўл қўйилган хато ва камчиликларни тузатиш йўлида кўрилаётган чораларни рўкач қилиб, игвогарлик билан «демократлаштириш» шиорини ниқоб қилиб олиб, Чехословакия Коммунистик партиясининг обрўсини тушириш ва уни раҳбарлик ролидан маҳрум этиш, марксча-ленинча таълимотнинг обрўсини туширишга уринмоқдалар. Ташқи ва ички душман кучлар Чехословакияни социализм йўлидан чалғитишга, уни социалистик ҳамдўстликдан ажратиб олишга очиқдан-очиқ интилмоқдалар.

Социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партияларининг вакиллари яқинда Варшавада учрашиб, социалистик системани, унинг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлашга қатъий бел боғлаганликларини билдирдилар. Улар социализм тарихий ғалабаларининг хавф остида қолишига, империализмнинг социалистик системага тинч ёки нотинч йўл билан, ичкаридан ёки ташқаридан раҳна солишига ҳеч қачон тоқат қилолмасликларини қатъий айтдилар.

КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленуми бутун партиямизнинг хоҳиш-иродасини ифода этиб, Марказий Комитет Сиёсий бюросининг халқаро сиёсат соҳасидаги, социализм позицияларини мустаҳкамлаш, жаҳон социалистик ҳамдўстлигининг жипслигини кучайтириш йўлини тутиш соҳасидаги, социалистик ва носоциалистик мамлакатлардаги коммунистик ҳамда ишчи партиялар билан муносабатлар соҳасидаги фаолиятини бутунича ва тўла маъқуллади. Пленум Варшавадаги учрашув якунларига, Чехословакияда социализм иши учун қатъий кураш олиб бориш зарурлиги тўғрисида чиқарилган хулосаларга юксак баҳо берди ва уларни якдиллик билан маъқуллади.

Умумий душманимизга қарши синфий курашнинг оғир мактабидан ўтган Чехословакия Коммунистик партияси, республика ишчилар синфи, барча меҳнаткашлари бой революцион традицияларга таяниб, реакция йўлини тўса олишларига, ўзларининг социалистик ғалабаларини қаттиқ туриб ҳимоя қила олишларига бизнинг партиямиз, бизнинг халқимиз астойдил ишонадилар. Чехословакиялик дўстларимиз бугун бу ерда РСФСР Олий Советининг баёнотида айтилганидек, коммунистлар, барча совет кишилари ўзларининг интернационал бурчини бажариб, бу соҳада ҳар томонлама ёрдам ва мадад беришларига шубҳаланмасалар ҳам бўлади!

КПСС ва Совет давлати социализм ва коммунизмни муваффақиятли суратда қуриш учун энг қулай шарт-шароитлар бўлишини таъминлашга, социалистик ҳамдўстликни мустаҳкамлашга, демократия ва тараққиётнинг барча кучлари империализмга қарши олиб бораётган курашда уларни қўллаб-қувватлашга қаратилган халқаро сиёсатни бундан буён ҳам қатъият ва изчиллик билан ўтказаверади. Социализм, тинчлик ва демократия иши енгилмасдир. Бу иш келажакда тўла тантана қилади!

Депутат ўртоқлар! Россия Федерацияси меҳнаткашлари олдида, бутун совет халқи олдида буюк ва хилма-хил вазифалар турибди. Бу вазифалар КПСС Программасида ва партия XXIII съездининг қарорларида белгилаб берилган. Бу вазифалар беш йиллик планда ўз ифодасини топган.

Ишлаб чиқарувчи кучларни доим ривожлантириш, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ва меҳнат унумдорлигини ошириш, мавжуд ресурслардан, асосий фондлардан тежаб-тергаб омилкорлик билан фойдаланиш, фан ва техниканинг энг янги ютуқларини жадаллик билан жорий қилиш ҳозирги куннинг асосий талабларидир. Бу талабларнинг муваффақиятли бажарилиши мамлакатимизни янада юксак поғонага кўтаради, унинг мудофаа қобилиятини янада кўпроқ мустаҳкамлайди, халқ фаровонлиги ва маданий турмуш даражасини янада ўстириш учун керакли моддий базани мустаҳкамлайди, бизнинг олдимизда янги истиқболлар очиб беради.

Партия ва давлат бу вазифаларни тезроқ ҳал этиш учун, йўлимизда ҳали учраб турадиган камчилик ва қийинчиликларни бартараф қилиш учун тегишли чораларни изчиллик билан амалга оширмоқдалар. Аммо, ўртоқлар, муваффақият қозониш, аввало, ишчи ва колхозчиларнинг, инженер ва техникларнинг, олимлар ва педагогларнинг, соғлиқни сақлаш, савдо-сотиқ, маиший хизмат кўрсатиш ходимларининг, миллионларча меҳнаткашлар оммасининг актив ижодий меҳнатига боғлиқдир.

КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорида таъкидлаб ўтилганидек, мамлакатимизда коммунизм қуриш ишида қўлга киритилаётган муваффақиятлар қардош социалистик мамлакатларнинг, барча революцион кучларнинг манфаатларига, тинчлик, миллий мустақиллик демократия ва социализм учун, халқаро империализмга қарши кураш манфаатларига мосдир.

Депутат ўртоқлар! СССР Олий Совети Президиумининг топшириғини зўр мамнуният билан бажариб, Россия Совет Федератив Социалистик Республикасининг энг олий органи — Олий Совет сессиясида Совет давлатининг юксак мукофоти — Октябрь революцияси орденини унга топшираман.

Н. В. Подгорний залдагиларнинг гулдурос қарсаклари остида Россия Федерацияси байроғига орденни қадаб қўйди. Ҳамма ўрнидан туради. Узоқ вақтгача қарсаклар тинмайди.

— Азиз ўртоқлар! Россия Федерациясининг байроғида бундан буён Ватанимизнинг уч мукофоти — иккита Ленин ордени ва Октябрь революцияси ордени бўлади. Бу — катта шараф бўлиши билан бирга, катта жавобгарликни ҳам юклайди.

Ишонч билдириб айтаманки, Совет Россиясининг меҳнаткашлари уч орденли республика байроғини муносиб суратда баланд кўтариб борадилар, коммунизм қурилишида янги ғалабаларга эришмоқ учун янада зўр ғайрат ва ташаббускорлик билан кураш олиб борадилар. Депутат ўртоқлар, сизларга, сизлар орқали эса Россия Федерациясининг барча меҳнаткашларига чин кўнгилдан янги буюк муваффақиятлар тилайман, ҳар бирингизнинг оилангизга бахт саодат ва фароғат тилайман.

Яшасин ва яшнасин қудратли Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси!

Совет халқининг синалган авангарди, барча ғалабаларимизнинг жанговар раҳбари ва илҳомчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар!

Яшасин инсониятнинг порлоқ истиқболи — коммунизм!

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, РСФСР Министрлар Советининг Раиси депутат Г. И. Воронов жавоб нутқи сўзлади.

Россия Совет Федератив Социалистик Республикасининг барча меҳнаткашлари, деди Г. И. Воронов, бугун Россия Федерациясига Октябрь революцияси ордени топширилиши муносабати билан буюк шодлик ва ифтихор туйғуларини изҳор қиладилар. Биз, Совет Россиясининг вакиллари, ҳукуматнинг СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўрток Н. В. Подгорний ҳозиргина топширган ана шу юксак мукофотини ғоят баланд руҳ билан қабул қилиб оламиз.

Республика жанговар ва меҳнат зафарлари учун икки марта Ленин ордени билан тақдирланган эди. Эндиликда РСФСР байроғида иккита Ленин ордени билан бир қаторда Октябрь революцияси ордени ҳам ярқираб туради.

Республиканинг ишчилари, колхозчилари, фан ва маданият ходимлари, барча меҳнаткашлари Россия Федерациясининг Октябрь революцияси ордени билан мукофотланиши тўғрисидаги хабарни ғоят баланд руҳ билан кутиб олдилар. Улар кўп кишининг иштироки билан ўтказилган митинг ва йиғилишларда марксизм-ленинизм идеялари, Октябрь улуғ ишининг тантанаси йўлидаги умумхалқ курашига қўшган ҳиссаларига юксак баҳо берганликлари учун Коммунистик партия Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига ва Совет ҳукуматига чин кўнгилдан ташаккур ва миннатдорчилик изҳор қилдилар, юксак мукофотга жавобан коммунистик қурилишнинг улуғвор программасини амалга ошириш учун янада зўр ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилишга қатъий бел боғлаганликларини астойдил айтдилар.

Депутат ўртоқлар, Россия Федерациясининг Октябрь революцияси ордени билан мукофотланганлиги учун, республикамизнинг экономикаси ва маданиятини янада ривожлантириш тўғрисида доим эътибор бериб, ғамхўрлик қилаётганликлари учун сизларнинг номингиздан, РСФСРдаги барча халқлар номидан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, СССР Олий Советига ва Совет ҳукуматига яна бир марта самимий ташаккур изҳор қилишга ижозат бергайсиз.

Республиканинг Октябрь революцияси ордени билан мукофотланиши Россия Федерацияси халқлари мамлакатимиздаги қардош халқлар билан маҳкам бирлашиб, Ленин байроғини баланд кўтариб бораётганликларини, бу байроқни барча қийинчиликлар ва оғир синовлардан шараф билан олиб ўтганликларини исбот қилади. Россия меҳнаткашлари революцион курашнинг, Совет давлатини ўрнатиш ва ривожлантиришнинг ҳамма босқичларида мардлик, сабот-матонат, шавкатли меҳнат, Коммунистик партия ишига фидокорона садоқат намуналарини кўрсатдилар ва кўрсатмоқдалар.

Россиянинг энг яхши фарзандлари улуғ Ленин бошчилигида большевикларнинг қудратли партиясига жипслашдилар. Бу партия мамлакатимиз меҳнаткашларини Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабасига олиб келди. Петроград, Москва, Иваново-Вознесенск, Урал ва бошқа саноат марказлари ишчиларининг революцион тажрибаси Ватанимизнинг бутун территориясида Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун курашда муҳим роль ўйнади. Совет Россиясининг меҳнаткашлари граждан уруши ва чет эл интервенцияси йилларида кўкракларини қалқон қилиб Советлар республикасини ҳимоя қилишга отландилар. Улар мамлакатимиздаги барча халқлар билан биргаликда тенг ҳуқуқли совет республикаларининг кўп миллатли иттифоқини вужудга келтирдилар. Бу иттифоқ совет социалистик тузумининг барқарорлиги ва енгилмаслигининг мустаҳкам гаровидир.

Республика байроғидаги Октябрь революцияси ордени — Россия Федерацияси халқларининг мамлакатни социалистик негизда қайта қуриш соҳасида қилган шонли ишларини Ватанимиз эътироф этганлигининг далилидир, деб сўзини давом эттиради нотиқ. Биз моддий ва маънавий бойликларни яратувчиларга, Совет Ватанимиздаги буюк тарихий ғалабаларнинг ижодкорларига — Россия ишчилар синфига, колхозчи деҳқонларга, меҳнаткаш зиёлиларга чуқур ҳурмат ва миннатдорчилигимизни изҳор қиламиз.

Биз, Октябрь революцияси орденини қабул қилиб олар эканмиз, биз эришган муваффақиятлар Россияда яшаган кишилар бир авлодининггина кураш ва меҳнати натижаси эмаслигини эсдан чиқара олмаймиз. Биз халқнинг озодлиги ва бахти учун курашганларнинг, Совет ҳокимияти учун курашда, Ватанимизнинг шон-шарафи ва мустақиллиги учун курашда ҳалок бўлган кишиларнинг порлоқ хотираси олдида бошимизни қуйи эгамиз.

Россия Федерацияси ленинча миллий сиёсат, катта ва кичик халқларнинг ҳуқуқий тенглиги сиёсати тантана қилганлигини яққол кўрсатувчи мисолдир. Бизнинг республикамизда Татаристон ва Бошқирдистон, Чувашия ва Удмуртия Тува ва Якутия, Осетия ва Доғистон халқлари, хуллас Россия Федерациясининг барча халқлари тенг ҳуқуқли бўлиб, руслар билан қўлма-қўл ушлашиб, коммунизм қурувчилар билан бир сафда бормоқдалар. Россия Федерацияси халқларининг барча иттифоқдош республикалар халқлари билан иттифоқи ва дўстлиги бузилмасдир.

Совет Россияси бепоён ва бойдир. Унинг чексиз ерларида мамлакатимизнинг энг муҳим саноат ва қишлоқ хўжалик районлари жойлашган. РСФСР Совет Иттифоқидаги бутун саноат маҳсулотининг учдан икки қисмини ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ярмидан кўпроғини бермоқда. Дарҳақиқат, шоир жуда ўринли айтганидек, Россия шу қадар буюкки, унинг устида қуёш ҳеч қачон ботмайди.

Қардош совет халқлари рус халқини ўзларининг оғаси деб атайдилар. Бу — фахрли ном бўлиши билан бирга, масъулият ҳам юклайди. Оғадан кўпроқ нарса талаб этилади, оғанинг зиммасига катта бурчлар ҳам юкланади. Биз рус халқи номидан, Россия Федерациясидаги барча халқлар номидан тантанали суратда айтамизки, мамлакатимиз халқларининг бузилмас дўстлигини бундан буён ҳам сақлаймиз ва ривожлантиравераmiz, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг бирлиги ва қудратини мустаҳкамлай берамиз. Биз буни ҳозирги барча ғалабаларимизнинг ва бундан буён қўлга киритадиган барча ғалабаларимизнинг мустаҳкам гарови деб биламиз.

Барча қардош республикаларнинг меҳнаткашлари Россиянинг Октябрь революцияси ордени билан мукофотланганлигини зўр мамнуният билан кутиб олганликлари бизни ғоят қувонтиради. Биз учун шонли воқеа муносабати билан қардошларча самимий табрикларини йўллаганликлари учун меҳнаткашларнинг коллективларига, партия, совет органларига, касаба союз ва комсомол ташкилотларига РСФСР Олий Совети Президиуми ва РСФСР Министрлар Совети номидан, Россия Федерацияси халқлари номидан қизғин ташаккур изҳор қилишга ижозат бергайсиз.

Г. И. Воронов яна бундай деди: Октябрь революцияси орденини республикамиз эришган улкан ютуқлар рамзи, деб қабул қила туриб, КПСС XXIII съезди хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида қўйган буюк вазифалар ҳаммамиздан бу вазифаларни амалга ошириш учун зўр ғайрат билан ижодий иш олиб боришни талаб қилаётганлигини ҳам жуда яхши биламиз.

Шу сессияда Енгил саноат министрлиги ҳисоботининг муҳокама қилиниши саноатимиз ва қишлоқ хўжалигимиз тўхтовсиз ривожланиб бораётганлиги, улар олға қараб жиддий қадам қўяётганликлари билан бир қаторда республика ташкилотлари ва идоралари ҳамда уларга қарашли корхоналарнинг ишларида ҳали кўпгина катта камчиликлар борлигини кўрсатди. Депутатлар бу тўғрида яхши ва тўғри гапирдилар. Уларнинг танқидий мулоҳазалари ва таклифлари Россия Федерацияси Министрлар Советига, министрликлар ва идораларнинг раҳбарларига республика халқ хўжалигининг барча тармоқларига раҳбарлик қилишни яхшилашларига ёрдам беради.

КПСС Марказий Комитети саноатни бошқаришни яхшилаш, планлаштиришни такомиллаштириш, саноат ишлаб чиқаришини иқтисодий жиҳатдан рағбатлантиришни кучайтириш чораларини ишлаб чиқди. Бу чоралар ҳозир кенг кўламда амалга оширилмоқда.

Хўжаликислоҳоти шароитларида саноат тезроқ ривожланиб, меҳнат унумдорлиги ва ишлаб чиқаришнинг рентабеллиги ошиб бораётганлигини, ишлаб чиқариш фондларининг самараси кўпайиб, техника жиҳатдан мукаммалроқ янги буюмлар ишлаб чиқариш яхши ўзлаштирилаётганлигини Россия Федерацияси мисолида яққол кўриш мумкин.

Эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлабгина қолмай, балки кўпайтириш, республика халқ хўжалигидаги барча резервларни ишга солиш зарур эканлигини ҳам яхши биламиз. Бунинг учун, аввало, ҳар бир министрлик ва ҳар бир корхонанинг ўзлари учун белгиланган план топшириқларини бажаришларига эришмоқ зарур.

Партиянинг XXIII съезди ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ҳар томонлама оширишни иқтисодий қурилишнинг актуал проблемаси сифатида илгари сурди. Шу муносабат билан ишлаб чиқарилаётган маҳсулот таннархини камайтириш, корхоналарнинг рентабеллигини ошириш, моддий ишлаб чиқариш, савдо-сотиқ ва маиший хизматнинг ҳамма соҳаларида зарар кўришга қарши курашни кучайтириш муҳим аҳамиятга эгадир.

Биз иқтисодий масалаларни илмий тарзда ҳал этиш зарур, деб кўп гапирамиз. Бу гапимиз жуда ўринли. Социалистик характерда бўлган планли экономикамиз ўзига илмий ёндошишни талаб қилади.

Ҳозирги вақтда республика меҳнаткашларининг кўпчилиги икки кун дам олинадиган беш кунлик иш ҳафтасига ўтди. Бу — халқимизнинг муҳим социал ютуғидир. Беш кунлик иш ҳафтаси меҳнаткашларнинг дам олиши ва маънавий юксалишлари учун яхши шарт-шароит яратиб беради. Шу билан бирга, ишчи ва хизматчиларнинг беш кунлик иш ҳафтасига ўтишлари корхоналарнинг ишидаги барча иқтисодий кўрсаткичларни яхшилаш учун ҳам қулай шароит вужудга келтиради. Аммо беш кунлик иш ҳафтаси шароитида меҳнат ҳамма жойда ҳам яхши уюштирилган, деб бўлмайди иш вақтининг нобуд қилинишига, машина ускуналардан ўринсиз фойдаланишга йўл қўйилмоқда.

Партия ва совет органлари, хўжалик раҳбарлари ишни шу тарзда уюштиришлари керакки, барча корхоналарда иш вақтининг ҳар бир минутидан ғоят самарали фойдаланилсин. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Л. И. Брежнев Москва шаҳар партия ташкилотининг XIX конференциясида сўзлаган нутқида бундай деган эди: «...Партия ташкилотлари ва хўжалик раҳбарлари икки дам олиш куни тўғрисида ғамхўрлик қилганлари ҳолда беш кунлик иш ҳафтасига, бу кунлардан ишлаб чиқаришни янада юксалтириш манфаатлари йўлида энг самарали фойдаланишга ҳам жиддий эътибор беришлари лозим».

Қишлоқ хўжалиги ходимлари олдида катта вазифалар турибди. Уларнинг эътибори ҳозирги вақтда барча қишлоқ хўжалик ишларини уюшқоқлик билан ўтказишга қаратилган. Республиканинг кўп районларида ҳосил ўрим-йиғими ҳозирнинг ўзидаёқ қизиб кетди. Экинларнинг аҳволи ва дастлабки ўрим-йиғим шуни кўрсатадики, Россия Федерациясининг колхоз ва совхозлари бу йил 100 миллион тонна дон етиштириш юзасидан олган мажбуриятларини бажариб, давлатга пландан ташқари талайгина миқдорда ғалла сотиш учун барча имкониятларга эгадирлар.

Совет кишисининг бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилиш, деди яна нотиқ, барча республика ва маҳаллий совет ҳамда хўжалик органларининг доимо диққат марказида туриши керак.

Партия КПСС XXIII съездининг мамлакатимиз ҳаётининг ҳамма соҳаларида Советларнинг ролини оширишга қаратилган йўлини изчиллик билан ўтказиб келмоқда. Ҳеч шубҳа йўқки, РСФСР Олий Советининг шу сессиясида РСФСР меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ, посёлка Совети тўғрисида қабул қилинган қонун хўжалик ва маданий қурилиш масалаларини ҳал этишда уларнинг таъсирини анча оширибгина қолмай, балки маҳаллий Совет органлари барча бўғинларининг ишини янада яхшилашга ҳам хизмат қилади.

Бутун республикада В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини нишонлаш мақсадида беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун мусобақа кенг авж олдирилди.

Москва ва Ленинград саноат корхоналарининг меҳнаткашлари, улар кетидан бошқа область, ўлкалар ва автоном республикалар саноат корхоналарининг меҳнаткашлари беш йиллик планни Улуғ Октябрнинг 53 йиллигига қадар тўлиқ бажариш юзасидан ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар олдилар.

Г. И. Воронов нутқининг охирида бундай дейди. Депутат ўртоқлар, сизларнинг номингиздан, республикамиздаги барча халқлар номидан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Совет ҳукуматини яна бир марта ишонтириб айтаманки, улар ички ва ташқи сиёсатни амалга оширишда бундан буён ҳам рус халқининг, Россия Совет Федератив Социалистик Республикасидаги барча халқларнинг қудратли мададига қаттиқ умид боғлай оладилар. Шу сессияда кеча ва бугун ўз сайловчилари номидан гапирган депутатлар коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг Варшавадаги учрашуви якунларини муҳокама қилган КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорини тўла қўллаб-қувватладилар. Сессия бугун баёнот қабул қилди. Бу баёнотда депутатлар айтдиларки, Россия Федерациясининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорини, социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари делегацияларининг Варшавадаги учрашуви якунларини, шу учрашувда қардош партияларнинг Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети номига қабул қилган мактубини тўла ва бутунича маъқуллайдилар, КПСС Марказий Комитетининг халқаро сиёсат соҳасидаги сиёсий йўли ва амалий ҳаракатларини, социализм позицияларини мустаҳкамлашга қаратилган йўлини якдиллик билан маъқулладилар. Россия Федерациясининг халқлари Улуғ Октябрнинг зафарли байроғини ҳамиша баланд кўтариб борадилар, совет халқининг шонли революцион, жанговар ва меҳнат традицияларини кўпайтиравередилар. Совет Ватанининг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлаш учун, мамлакатимизда коммунизмнинг тўла тантанаси учун зарур чораларнинг ҳаммасини кўрадилар.

Н. В. Подгорний билан Г. И. Воронов нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва гулдурос қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди.

Шу билан РСФСР Олий Советининг сессияси ўз ишини тамомлади. (ТАСС).

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ УЛКАН ОДИМИ

Боши 1-бетда.

Ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 23 миллиард киловатт-соат кўп электр энергия, қарийб 12 миллион тонна нефть, 6,5 миллиард куб метр кўп газ, 2,5 миллион тонна чўян, 2,3 миллион тонна пўлат, 1,9 миллион тонна минерал ўғит, 32 мингта автомобиль, 10,4 мингта кўп трактор ишлаб чиқарилди.

Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш кўпайди: барча турдаги газламалар 159 миллион квадрат метр, ички ва устки трикотаж 27 миллион дона, тайёр кийимлар 770 миллион сўмлик, кўн пойафзал 18 миллион жуфт, гўшт 130 минг тонна, колбасалар 94 минг тонна, мол ёғи ва бошқа сут маҳсулотлари (сутга айлантириб ҳисоблаганда) 1 миллион тонна, ўсимлик ёғи 135 минг тонна, консервалар 2,82 миллион банка, радиоприёмник ва радиолалар 229 мингта, телевизорлар қарийб 300 минг дона, холодильниклар 253 минг дона, кир ювиш машиналари 235 минг дона, мебеллар 100 миллион сўмликдан зиёд кўп ишлаб чиқарилди.

Корхоналар ишидаги техникавий-иқтисодий кўрсаткичлар яхшиланди, саноатдаги меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу даврдагига нисбатан 5,7 процент, шу жумладан янги шароитларда ишлаётган корхоналарда 6,3 процент ошди.

Маҳсулот таннархини камайтириш юзасидан саноат корхоналари белгилаган план ошириб бажарилди. Умуман халқ хўжалигида ва саноатда фойда олиш плани ортиғи билан адо этилди. Ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан халқ хўжалигидаги фойда таққосланувчи нархлардан 17 процент, саноатда эса 18 процент кўпайди.

Умуман барча асосий кўрсаткичлар юзасидан белгиланган план муваффақиятли бажарилгани ҳолда, деб таъкидланади СССР Марказий статистика бошқармасининг ахборотида, баъзи корхоналар маҳсулотни реализация қилиш ва жамғарма тўплаш топшириқларини бажармади. Айрим нефть маҳсулотлари, ўзгарувчан ток билан ишлайдиган электр двигателлари, металлургия машина-ускуналари, темирчилик пресс машиналари, тўқувчилик станоклари, айрим турдаги қишлоқ хўжалик машиналари ва бошқа айрим маҳсулотлар ишлаб чиқариш юзасидан белгиланган ярим йиллик план бажарилмай қолди. Ишлаб турган корхоналардаги ишлаб чиқариш қувватларидан тўлиқ фойдаланилмаяпти. Кейинги йилларда ишга туширилган бир қанча саноат корхоналари ва цехларида кўмир қазиб чиқариш, чўян, пўлат, қора металлар прокати, клинкер, шифер, целлюлоза, қоғоз ва бошқа турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш юзасидан лойиҳада кўрсатилган қувват даражасига етилгани йўқ.

Халқ хўжалигига 1,5 миллиондан ортиқ ихтиро ва рационализаторлик таклифлари жорий этилди, булар йилига 1,2 миллиард сўмга яқин тежам бермоқда.

Сўнгра СССР Марказий статистика бошқармасининг ахборотида бундай дейилади: Бу йил колхоз ва совхозлар кўкламги дала ишларини уюшқоқлик билан ўтказдилар. Баҳорги экинлар экиш юзасидан хўжаликлар белгилаган план ошириб бажарилди.

Барча категориядаги хўжаликларда 1968 йил ҳосили учун қишлоқ хўжалик экинлари экилган майдонлар 206.7 миллион гектар бўлди, яъни ўтган йил даражасида қолди. Шу билан бирга донли экинлар экилган майдонлар 1.4 миллион гектар кенгайтирилди. Суғориладиган ерлардаги шолипоялар 25 миллион гектар кўпайтирилди.

Колхоз ва совхозларда чорва маҳсулдорлигини ошириш ҳисобига чорвачилик маҳсулотлари етиштириш кўпайтирилди. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш кўпайганлиги туфайли шу маҳсулотларни давлат йўли билан харид қилиш ошди. Барча категориядаги хўжаликларда 1968 йилнинг биринчи ярмида чорвачилик маҳсулотлари: 5.9 миллион тонна чорва ва парранда гўшти (тирик вазнда. Бу—1967 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 8 процент кўп), 21,6 миллион тонна сут (ўтган йилнинг шу даврдагига нисбатан 5 процент кўп), 8.9 миллиард дона тухум (6 процент кўп) харид қилинди. Чорвачилик маҳсулотлари ҳарид қилиш ярим йиллик плани анча ошириб бажарилди.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини техника билан таъминлаш янада давом эттирилди.

Транспортнинг ҳамма турлари юк обороти ва юк ташиш ярим йиллик планини бажарди. Темир йўл транспортининг шу йил биринчи ярмидаги юк обороти 1967 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 7 процент, умумий фойдаланишдаги дарё транспортининг юк обороти 8 процент, умумий фойдаланишдаги автомобиль транспортининг юк обороти 4 процент, нефтепровод транспортининг юк обороти 18 процент кўпайди.

Ҳамма турдаги денгиз транспортининг юк обороти ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 15 процент кўпайди.

Ҳаво транспортида пассажирлар ва юк ташишнинг умумий ҳажми плани ошириб бажарилди. Пассажир ташиш 13 процент кўпайди, ташиш масофаси узайтирилганлиги муносабати билан пассажир обороти 18 процент ортди.

Давлатнинг марказлаштирилган капитал маблағлари ҳисобига янгидан ишга туширилган асосий фондларни қиммати 9,9 миллиард сўмлик бўлди, бу эса ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 5 процент кўпдир. Давлатнинг марказлаштирган капитал маблағлари 18,9 миллиард сўм ёки ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 5 процент кўп бўлди. Капитал маблағларнинг ҳажми бўйича ярим йиллик план 94 процент, қурилиш-монтаж ишлари бўйича 97 процент бажарилди. Кўпгина министрликлар билан идоралар, дейилади СССР Марказий статистика бошқармасининг ахборотида, асосий фондларни ва ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш планларини бажармади.

Қурилишдаги меҳнат унумдорлиги 6 процент ошди. Пудратчи қурилиш ташкилотлари олган фойда 10 процент кўпайди. Шу давр ичида қурилиш-монтаж ишларининг таннархи 0,3 процент камайди. Бироқ қурилишда фойда олиш ва ишларнинг таннархини камайтириш юзасидан йилнинг биринчи ярмига белгиланган топшириқ бажарилмай қолди.

Йилнинг биринчи ярмида халқ хўжалигидаги ишчи ва хизматчиларнинг ўртача сони 83.7 миллион кишига етди ва ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 2,8 миллион киши кўпайди.

Икки кун дам олинадиган беш кунлик иш ҳафтасига ўтказилиши лозим бўлган 65 миллион ишчи ва хизматчидан сал кам 55 миллион киши ярим йилликнинг охирига қадар беш кунлик иш ҳафтасига ўтказилди.

КПСС Марказий Комитети 1967 йил сентябрь Пленумининг шу йил 1 январдан бошлаб совет халқининг моддий фаровонлигини янада оширишга доир чоралар тўғрисидаги қарорига биноан халқ хўжалигининг барча тармоқларидаги ишчи ва хизматчилар иш ҳақининг энг оз миқдори кўпайтирилди. Айрим категориядаги ходимларнинг тариф ставкалари ва мансаб маошлари оширилди. Узоқ Шарқ ва Европа шимоли районларидаги халқ хўжалиги айрим тармоқларининг корхоналари ва ташкилотларидаги ишчи ва хизматчилар иш ҳақига коэффициентлар (қўшимчалар) жорий этилди. Ана шу корхона ва ташкилотларнинг ишчи ва хизматчилари учун бундай қўшимчалар илгари белгиланмаган эди. Узоқ Шимол районлари ва шу районларга тенглаштирилган жойларда ишловчи шахсларга бериладиган имтиёзлар кўпайтирилди. Илгари жами бўлиб 12 иш куни миқдорида отпуска бериладиган ишчи ва хизматчиларнинг отпуска муддати 15 кунга етказилди. Ойига 61 сўмдан 80 сўмгача бўлган иш ҳақидан олинадиган солиқ ставкаси ўрта ҳисобда 25 процент қисқартирилди.

Меҳнаткашларни пенсия билан таъминлаш яхшиланди.

Узлуксиз иш стажи саккиз йилдан ортиқ бўлган ишчи ва хизматчиларга меҳнат қобилиятини вақтинча йўқотганлик учун бериладиган нафақалар миқдори иш ҳақининг 100 процентигача, иш стажи беш йилдан саккиз йилгача бўлган ишчи ва хизматчиларга бериладиган шундай нафақалар эса иш ҳақининг 80 процентига етказилди.

Ишчи ва хизматчиларнинг пул билан оладиган ўртача ойлик иш ҳақи ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 8 процент кўпайди ва 108 сўмга етди. Колхозчилар меҳнатига тўланадиган ҳақ 9 процент ошди. Аҳолининг пул даромадлари 1967 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 10,4 процент кўпайди. Аҳоли ижтимоий фондлари ҳисобидан 26,6 миллиард сўмлик ёки ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 9 процент кўп тўлов ва нафақалар олди.

Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти ярим йил мобайнида 63 миллиард сўм бўлди ва таққосланувчи нархларда 9.3 процент кўпайди. Чакана товар обороти ярим йиллик плани 102 процент бажарилди.

Совет Иттифоқининг ташқи савдо обороти ярим йил мобайнида 8,3 миллиард сўм бўлди ва 9 процент кўпайди.

Катта ҳажмда уй-жой ва маданий-маиший қурилиш олиб борилди.

Давлат маблағлари ва уй-жой қуриш кооперациялари маблағлари ҳисобига биринчи ярим йилликда жами ҳажми салкам 22 миллион квадрат метр бўлган 500 мингдан ортиқ янги шинам квартиралар қуриб битказилди. Бундан ташқари колхозлар, шунингдек ишчилар, хизматчилар ва колхозчилар ўз маблағлари ҳисобига ва давлат кредити ёрдами билан кўп миқдорда уй-жой бинолари қурдилар.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳажми ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 16 процент, шу жумладан қишлоқ жойларда 23 процент кўпайди, халқ маорифи, фан ва маданиятни ривожлантиришда янги муваффақиятларга эришдик.

Аҳолига медицина хизмати кўрсатиш яхшиланди.

Совет Иттифоқининг аҳолиси 1968 йил 1 июлда салкам 238 миллион кишига етди. (ТАСС).

ИСЛОҲОТ САМАРАЛАРИ

ЧИРЧИҚ. Ўзбекистон тез эримайдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати ишчиларига корхона фонди маблағлари ҳисобидан сотиб олинган дастлабки путевкалар берилди. Кўпгина металлурглар шифохоналарга бориш учун текин путевка олдилар.

Комбинат бир йилдан сал кўпроқ бурун планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтган эди. Металлурглар зўр ғайрат билан меҳнат қилиб, 16,5 миллион сўм фойда олдилар. Коллектив рентабелликнинг планда белгиланган даражасига эришди, меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан ўз зиммасига олган мажбуриятни ошириб бажарди. Меҳнатни илмий асосда ташкил қилган цех группалари бир қанча таклифларни жорий этдилар. Бу эса 300 минг сўм маблағни тежаб қолиш имконини берди. Ишлаб чиқаришни ривожлантириш фондида етти юз минг сўмга яқин пул бор.

Корхона ишчилари, инженер ва техникларига 1 миллион 200 минг сўм пул мукофот тариқасида берилди.

Маданий тадбирлар ва уй-жой қурилишига кўп маблағ сарфланмоқда. Чотқол тоғи этагида тўрт юз болага мўлжалланган пионер лагери, Иссиқкўл соҳилида юз кишилик туристик лагерь барпо этилди, 20 минг киши сиғадиган стадион, ховуз қурилмоқда. Нальчикдаги санаторий қурилишига ўз ҳиссаларини қўшиш учун корхона коллективи 50 минг сўм ўтказди. (ЎзТАГ).

ҚЎШНИЛАР ДАСТУРХОНИГА

Тошкентдаги шампан виноларининг заводи йил бошидан буён Тожикистон магазинларига юз минг шишадан кўпроқ «Совет шампани» жўнатди. Ўзбек усталари тайёрлаб чиқараётган вижиллайдиган ичимлик Ўрта Осиёдаги барча республикаларнинг харидорларига ғоят манзур бўлмоқда. Қўшниллардан Ўзбекистон пойтахти виночиларининг номига келаётган фикр-мулоҳазалар ҳам буни тасдиқлаб турибди. Қирғизистон ҳам ўтган йилги ҳосилдан тайёрланган вижиллайдиган анча ичимликни Ўзбекистондан сотиб олди.

Тошкент заводи йил охиригача апа шу республикаларга жами чорақ миллион шишадан кўпроқ «Совет шампани» етказиб беради. Бу эса, ўтган йилдагидан анча кўпдир. (ЎзТАГ).

ЁШЛАРНИНГ ЖАҲОН ФЕСТИВАЛИ ҚАТНАШЧИЛАРИ ТОШКЕНТДА

Ёшлар ва студентларнинг тўққизинчи халқаро фестивалига бораётган Цейлон ва Непал ёшларининг вакиллари 19 июлда Ўзбекистон пойтахтига келдилар. Тошкент аэропортида меҳмонларни шаҳар ёшларининг вакиллари, пионерлар самимий кутиб олдилар.

Фестиваль қатнашчилари шу куниёқ Тошкентни томоша қилдилар, темир йўл транспорти инженерлари институтининг студентлари ҳузурида меҳмон бўлдилар.

(ЎзТАГ).

Она-Ватан бўйлаб

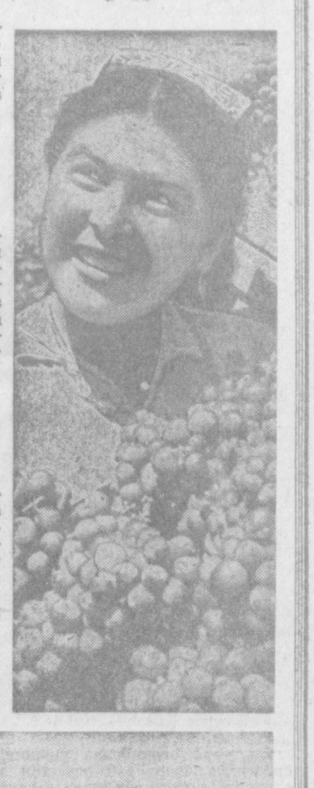

ТОЖИКИСТОН ССР Шаҳртуз районидаги «Оқ олтин» колхози боғларида чиллаки ғарқ пишди. Суратда: комсомол аъзоси Сафаргул Жўраева колхоз боғида.

В. Стеченцев фотоси. (ТАСС).

● ●

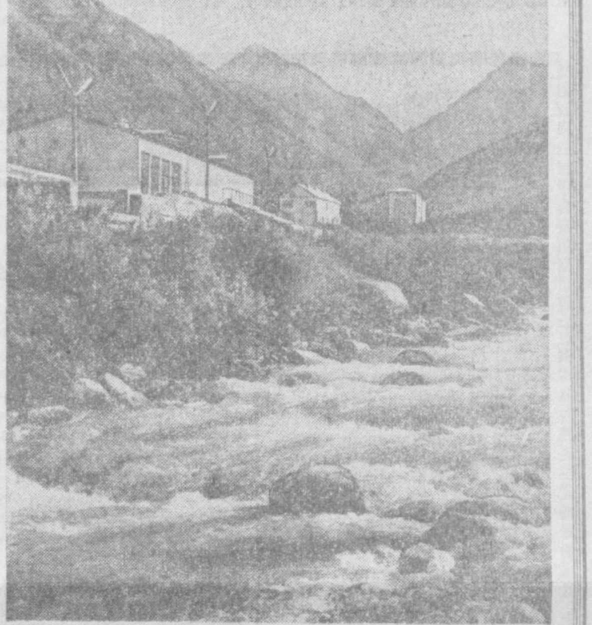

ҚИРҒИЗИСТОН ССР. Республиканинг курортларидан бири Иссиқота Қирғизистоннинг Олатоғ дарасига жойлашган. Бу ерда минерал сув ва шифобахш балчиқ ёрдамида 400 киши даволанмоқда. Суратда: Иссиқота курортининг умумий кўриниши.

В. Лазеров фотоси. (ТАСС).

● ●

ФРУНЗЕ. Юзлаб қирғиз йигит ва қизлари бўш вақтларида ДОСААФ тўгаракларида қатнашишади. Ҳозир планерчи-спортчилар Орёл шаҳрида ўтадиган Бутуниттифоқ мусобақасига тайёргарлик кўришяпти. Суратда: Фрунзе шаҳридаги авиация-спорт клубининг учувчи-инструктори, планерчи Любовь Мишченко парвоз қилиш олдида.

В. Утешев фотоси. (ТАСС).

КОЛХОЗ ДЕНГИЗИ

ЯНГИБОЗОР, 17 июль. (ЎзТАГ). Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозининг механизаторлари сатҳи олти гектар келадиган колхоз сув омборининг биринчи навбатини қуриб битказдилар. «Колхоз денгизи» Тянь-Шань тоғ этакларида барпо этилмоқда. Бу ерда чигит, полиз экинлари ва донли экинлар экиш учун яроқли бўлган ерлар кўп. Бу ерда шу мавсумнинг ўзидаёқ қирқ гектар майдонга маккажўхори экилди. Ана шу майдонни янги сув омбори сув билан таъминлайди.

Сув омборининг иккинчи навбатини қуришни шу йилнинг охирида тугаллаш кўзда тутилади. Ўшанда бу омборда бир ярим миллион куб метр тошқин ва булоқ сувлари тўпланади. Янги денгиз колхоз меҳнаткашларига икки юз гектар янги ерни ўзлаштириш ва суғоришга, 16 минг бош чорва молни сув билан таъминлашга ёрдам беради.

Денгиз яқинида шифохона — 500 кишилик колхоз дам олиш уйи ва 400 болага мўлжалланган пионер лагерини қуришга қарор қилинди. Ҳозирнинг ўзидаёқ етти гектар майдонда боғ барпо этишга ва қайиқ станцияси ташкил қилинди.

18 МИНГ ТОННА ҒАЛЛА УЧУН

(Ўрта Чирчиқ район партия комитетининг секретари Ф. Г. АН билан суҳбат)

● ●

Районимиз ғаллакорлари беш йилликнинг учинчи йилида ўз олдиларига улкан вазифани қўйган эдилар. Арпа, буғдой, шоли, маккажўхори ва нўхатдан жами бўлиб 37816 тонна дон маҳсулоти, шу жумладан 25799 тонна арпа, буғдой ишлаб чиқаришга аҳд қилган эдилар. Азамат колхозчилар, фидокор совхоз ишчилари ўз сўзларини устидан чиқиш, олган мажбуриятларини шараф билан бажариш учун кенг ғаллазорларда мўлкўл дон маҳсулоти етиштира олдилар. Уларнинг қилган фидокорона меҳнатлари зое кетмади. Районимизнинг шонли ғаллакорлари ғалла тайёрлашни зўр уюшқоқлик билан 20 иш кунида тўла адо этиш учун астойдил бел боғлаб ишга киришдилар.

Ғаллакорлар уюшқоқлик, ҳамжиҳатлик билан меҳнат қилдилар. Улар беш йилликнинг учинчи йилида 1964 йил даражасида ғалла етиштиришга қатъий қарор қилдилар ва ғалла тайёрлашни уюшқоқлик билан бошлаб юбордилар ва ҳозиргача уч йиллик план даражасида ғалла топширдилар.

Районда ғалла тайёрлашни барвақт ва муваффақиятли бажаришда планини 307.4 процент қилиб бажарган «Галақудуқ», планни ошириб бажарган Тошкент наслчилик, 1-«Оҳангарон», 2-«Оҳангарон», «Садвинсовхоз» совхозлари, Свердлов номли, «Полярная звезда», «Коммунизм», «Ленин йўли», Калинин номли колхозлар муносиб ҳисса қўшдилар.

Районда ғалла тайёрлаш плани бажарилган бўлса ҳам ҳали кеч адирлаш, қирларда иш тўхтагани йўқ. 126 комбайн ҳамон тўхтовсиз ишламоқда. Даладан ғалла пунктларига карвонлар қатнаб турибди. Чунки ғаллакорларимиз партиямиз чақириғига жавобан бу йил 1964 йил даражасида давлатга ғалла етказиб берамиз деган жанговар шиор остида зўр ғайрат билан ишламоқдалар. Бу арпа ва буғдойнинг ўзидан давлатга 18000 тонна ғалла етказиб берамиз, деган сўз. Бу яна шу соҳадаги планни 353 процент бажариш демакдир.

Нимага ишониб Ўрта Чирчиқ район ғаллакорлари бундай юксак социалистик мажбурият олдилар, деган савол туғилади. Буни албатта боиси бор.

Аввало шуни айтиш кераккн, бу йил ғалладан мўл ҳосил олиш учун ўтган йилдан бошлаб тайёрлик кўрилди. Ҳамма хўжаликларда ғалла тайёрлаш иши конвейер усулида ташкил этилди. Бир томонда ғалла ўриб янчилиб тозаланди. Иккинчи томонда ғалла ўрилган ерлардаги сомон пешмапеш йиғиб олинди ва шудгор қилиш учун ер очилди. Шундай қилиб аксари ғалла майдонлари барвақт шудгор қилинди. Шунинг учун ер яхши офтоб еб, етилди. Ер эрта шудгор қилиб олингани сабабли 28840 гектар ернинг 24000 гектарига кузда ғалла экилди. Баҳорда эса бир қисм ерлар борона қилиниб ўсимлик таги юмшатилди. Ёввойи ўтлар ўлдирилди ва нам сақланди. Айрим ерлардаги ғаллага минерал ўғит солинди. Бу тадбирлардан ташқари об-ҳавонинг қулай келгани туфайли ғалла ҳосили мўл бўлди.

Ғалла тайёрлашда пешқадамлик қилган «Галақудуқ» совхоз коллективи катта ҳурматга сазовор бўлди. Ғалла тайёрлашда катта маҳорат кўрсатиб ишлаган комбайнчиларнинг номлари фахр билан тилга олинмоқда.

Мавсум ўрим нормасини бажарган «Галақудуқ» совхозидан С. Қаршибоев, С. Кенжабоев, И. Гурянов, С. Рискаль, 1-«Оҳангарон» совхозидан Т. Асраев, Ф. Эрбоев, П. Феломенко, «Тошкент» наслчилик совхозидан И. Алексеенко, Я. Гончаров сингари комбайнчилар билан фахрлансак арзийди. Уларнинг ишлари ҳаммага намуна бўлаётир.

Районимизда ғалла тайёрлашни қисқа муддатда бажарилишида Чиғирик ғалла пункти (мудири М. Нагай), Қорахитой ғалла пункти (мудири Ю. Хўжаев) коллективи яхши хизмат қилди. Улар барча механизмларни ишга солиб ғаллани тўхтовсиз қабул қилиб турдилар.

Барча хўжаликларда далада ишлаб турган комбайнчиларга, шофёрларга, ишчиларга ва колхозчиларга қулай маиший шароит яратилгани, меҳнатга моддий рағбатлантириш асосида ҳақ тўлангани ҳам ижобий роль ўйнади.

Ўрта Чирчиқликлар энди 18000 тонна ғалла топшириш тўғрисидаги мажбуриятни сўзсиз бажариш учун ишни сира бўшаштирмай давом эттирадилар.

ЖАЖЖИ ГРАЖДАНЛАР УЧУН

— Ойи, ойи, менга ҳўв анави ракетани олиб беринг.

— Яхшиси, қуёнчани олиб бера қолай, ўғлим?!

— Уни укамга, мен ракетада Ойга чиқмоқчиман!

Она ўғилчасининг катталарча қатъий гапидан жилмайиб қўйди. Сўнг сотувчидан ракета ўйинчоқни кўрсатишни илтимос қилди...

Турли-туман ўйинчоқлар тайёрлаб болалар қувончига қувонч қўшаётганлар Тошкент ўйинчоқ фабрикасининг ишчиларидир. Корхона ишчи-хизматчилари ёш фарзандлар дидига мос келувчи қизиқ, чиройли ўйинчоқлар ишлаб чиқаришни кўпайтиришга ҳаракат қилишяпти. Бу соҳада, айниқса, пластмасса цехи меҳнатсеварлари бошқаларга ўрнак бўлмоқда. Улар топшириқларни мунтазам ортиғи билан адо этишади. Бу ерга қачон келманг, завқли меҳнат устидан чиқасиз. Саъдуллаева, Бурнаева, Азизова, Умарова каби илғор ишчиларнинг чаққон ва эпчил ҳаракатларига қойил қоласиз. Улар яратаётган чиройли, бежирим ўйинчоқлар — трактор, аравача, машина ва бошқа турли хил ўйинчоқларни завқ билан томоша қилар экансиз, беихтиёр қўлингиз дард кўрмасин, деб юборасиз. Рассомлардан Ш. Шарипова, А. Исҳоқовалар моҳирлик билан қўғирчоқларга қош, кўз «ато» қилишади. Ўйинчоқларни бўёвчилар қўли-қўлига тегмайди.

— Олти ой ичида,— дейди фабриканинг директори А. Богуставский,— пландаги 1323 минг сўмлик ўрнига, 1 миллион 396 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардик. Реализация қилиш плани 56 минг сўм ошириб бажарилди.

Ярим йиллик планни ортиғи билан адо этган илғор коллектив йиллик планни муддатидан олдин бажариш, пландагидан яна 40 минг сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилди.

Д. РАҲМОНОВА.

ТОШКЕНТДАГИ «Узбекхлопкомаш» заводи мамлакатимиз пахта тозалаш саноати учун кўплаб янги ОХП-3 пахта тозалаш агрегатлари ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Суратда: йиғув цехининг илғор ишчилари Д. Сулаймонов ва Ю. Соколовлар тайёр агрегатларни кўздан кечиришмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

НОНВОЙЛАР

Нон ризқи-рўзимиз, дастурхонимиз безаги. Ҳар гал дастурхонга қўйилган сўлкоддоқ нонларни ушатар эканмиз, бир дона буғдойдан амал олдириб, уни ўриб, янчиб, ёниб турган тандирда ёпган кишиларни бир дақиқа кўз ўнгимизга келтирсак, ноннинг азизлигини яна ҳам ҳис этамиз. Республикамизнинг қанчадан-қанча фидокор кишилари дастурхонимизга хушбўй, лаззатли нонни қўйгунча озмунча заҳмат чекадиларми?

Фикримизнинг далили учун Янгийўл шаҳридаги нон заводи ишчилари, инженер-техник ходимларининг бетиним меҳнатларидан бир лавҳача келтирамиз. Янгийўлда нон заводи улуғ Ватан урушининг иккинчи йилида маҳсулот бера бошлади. Завод бу вақтда жуда ҳам кам қувват бўлиб бир кеча-кундузда атиги 7—8 тонна нон маҳсулотлари ишлаб чиқарарди. Шаҳарда ёғ-мой комбинати, гидролиз заводи, пойафзал фабрикаси ва бошқа қатор йирик корхоналар қурилгач, аҳоли ва унинг нон маҳсулотларига бўлган талаби кескин кўпайди.

Заводнинг инженер-техник ходимлари олдида шаҳар аҳолисининг нон маҳсулотларига талабини тўла қондириш масаласи кўндаланг бўлиб қолди. Мавжуд заводни кенгайтирмаган ҳолда, унинг қувватини ошириш устида тинмай изланилди. Завод реконструкцияси бошлаб юборилди. Ишни шундай ташкил қилиш керак эдики, токи шаҳар аҳолиси нонсиз ҳам қолмасин, завод реконструкцияси ҳам давом этсин. Корхона рационализаторлари булка нон цехини механизациялаш мақсадида ҳамирни йўл-йўлакай ошириладиган поток линияси яратдилар ва у қурила бошлади. Бу линия қурилиши билан ҳамирни катта тоғораларда қоришдек машаққатли иш механизмлар гарданига юкланди.

Тандир цехини механизациялаш энг оғир ишлардан бири ҳисобланарди. Бу борада ҳам завод ихтирочилари ва рационализаторлари кўзга кўринарли ишлар қилдилар. Заводга суткасига 6 тонна нон ёпа оладиган механизациялаштирилган оби нон печи қурилди. Мазкур печнинг ишга туширилиши йилига 36 минг сўм маблағни тежаш, энг муҳими кишиларни оғир қўл меҳнатидан халос қилиш имконини берди. Завод рационализаторлари янги техникани жорий қилганликлари эвазига бошқарма томонидан 2 минг сўм миқдорида пул мукофоти билан тақдирландилар.

Янги технология бўйича ишлаш бир мунча осон бўлиб, меҳнат унумдорлиги кескин даражада ортди. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифати яхшиланди. Илгарилари суткасига 35 тонна маҳсулот ишлаб чиқарилган бўлса, янги линия ишга туширилгач, бир кеча-кундузда 55—60 тонна маҳсулот тайёрланадиган бўлди. Ноннинг турлари ҳам кўпайди.

Янгийўл нон заводи ўтган йили планни барча кўрсаткичлар бўйича ортиғи билан адо этди. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифати 97,7 балл баҳоланди. Электр энергияси, ёқилғи, мойлаш материаллари ҳам бир мунча тежалди. Завод йил давомида қўшимча 7 минг сўм фойда берди. Шу йилнинг 6 ойлик плани ҳам муваффақиятли адо этилди.

Заводнинг йил сайин юксалиши асосида ишчилар, инженер-техник ходимларнинг фидокорона меҳнатлари туради. Корхона ўзининг илғорларига эга. Булка нон цехининг ишчиси Рихси Алимова ҳалол меҳнати эвазига Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан, шу цехнинг ишчиси Матрена Попова «Ҳурмат белгиси» ордени билан, Раиса Вострейкина «Шавкатли меҳнати учун» медали билан тақдирланган. Неъмат Муродов, Петр Филимонов, Риза Падаев, Борис Коноплицкий каби ўнлаб рационализатор ва ихтирочилар корхонанинг фахри. Заводда амалга оширилаётган барча техника янгиликлари ана шу азаматларнинг ижодкорликлари самарасидир.

Нон заводи янада кенгаяди. Бу ерда тешик кулчалар ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Шунда Янгийўл шаҳар аҳолисига суткасига 3—5 тонна тешик кулча маҳсулотлари етказиб берилади.

Шу кунларда фидокор коллектив беш йиллик план топшириқларини муддатидан олдин бажариб, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муваффақият билан кутиб олиш иштиёқида кўтаринки руҳ билан меҳнат қилмоқда.

Ш. ҚОСИМОВ.

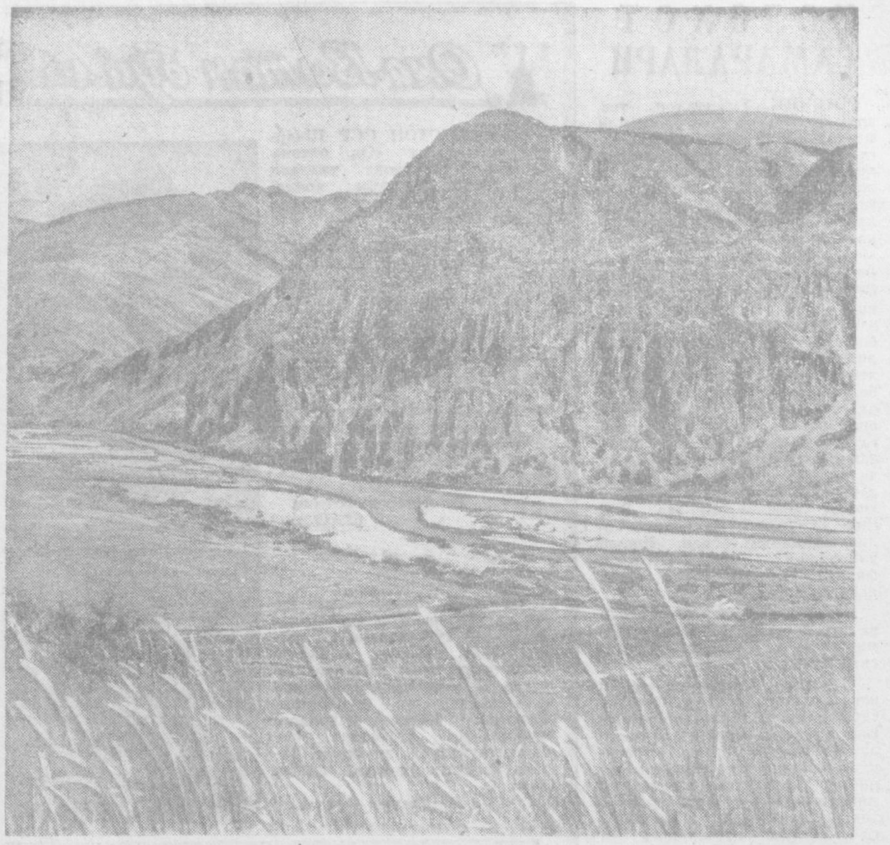

Оҳангарон водийсида кишини мафтун этадиган оромгоҳлар кўп. Мана бу суратга бир боқинг. Тоғ ёнбағрида, шарқираб оқаётган зилол сув бўйида дам олиш, суҳбат қуришнинг ўзгача гашти бор. Дам олиш кунларингизни мана шундай сўлим жойларда ўтказинг.

Р. Шамсутдинов фотолари. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ДЎСТЛИК ТАРОНАЛАРИ

ЮРАКДОШЛАРГА

Шеърим билан хизмат қилиб халқимга,
Иззат-ҳурматини сақласам деймаи.
Тонгларни тонг демай, гоҳи оқшомлар,
Дўстларим сизларни ёқласам дейман.
Умр ўтиб кетар, тошқин дарёдек,
Эртаги умидлар яшайди қалбда.
Юракнинг оташи-ўтли сўзларнинг
Жўшқин ҳарорати кўринар лабда.
Зилзилалар ўтди, тўфонлар ўтди,
Чидамли қалбларда ҳаёт нафаси.
Жонажон шаҳримнинг, она халқимнинг
Қалбида жўш урар орзу-ҳаваси.
Сизга қадрдонлар, юракдошларим,
Ҳамма кўнглимдан гулдаста тутсам.
Кўзларим кўр бўлсин, тилим лол бўлсин,
Вафоли дўстларни агар унутсам.

ЁШЛИК ТУЙИ

Икки навқироннинг тўйида бўлдим,
Ўзбек йигитига Верахон келин.
Жамул-жам бўлдилар барча қардошлар
Мен ҳам шеър айтдим бунда атайин.
Дастурхон тўкундир, барча кийинган,
Давраларда шодлик, кайфият яхши.
Дастурхон атрофи гўё бир чаман
Бунда йиғилгандай гулларнинг нақши.
Соқий деб сайладик иш бошлиғини
У олдин юракдан табриклар айтди.
Икки оғиз сўзда, юрак сўзида
Жаранглар умрнинг қўшиғи, байти...
— Мана бир йил ўтди. Уйлар ҳам битиб
Янги кварталлар кўтаришди қад.
Бунда келин-куёв минглаб дўстларнинг
Катта меҳнати бор, бу катта қувват.
Келинг кўтарайлик дўстлик қадаҳин
Икки навқироннинг чин бахти учун.
Шу ерда дўстларнинг саломатлиги,
Ўзбеклар диёрин пойтахти учун.

СЕНИ ЭСЛАБ

Гулларга қарадим узоқ термулиб,
Лаъли лабларингни эслатди бу чоқ.
Сени соғинаман азиз дилбандим,
Шеърим парисисан очсайдинг қучоқ.
Навоий Гулига ёзгандек ғазал,
Мен ҳам интиламан ёзсам деб достон,
Яна кел шаҳримга, келгин малагим,
Тошкентим бўлмоқда чинакам бўстон.
Келгил вафо билан, ёзай поёндоз,
Тонгим булбули бўл тинглайин сени.
Маҳлиё кўнглимда бир олам ҳавас,
Асло унутмагин содиқлигимни...

МУНАВВАР МАЙДОН

Мунаввар майдондир Ленин майдони,
Буюк доҳиймизнинг монументи бор.
Монумент demангиз ота Ильичнинг
Ўзи барҳаёт бор, топган эътибор.
Шарқнинг ой жамоли, кўриниб турар
Бу майдон орқали бутун оламга.
Севинч тошганидан, дил шошганидан
Ҳар куни келурман бунга саломга.
Эй азиз қурувчим янги майдондан
Ўтганлар тасанно айтади сенга.
Халқимнинг қудрати техника бўлиб,
Куч-қувват бағишлар минглардай менга.
Яқинда эллик йил тантанаси-ю,
Бунда дўстлар билан учрашдим яна.
Ҳамон юрагимда, яшаб келмоқда,
Совет кишисидан топган тантана.
Ҳали бу майдонда улуғ авлоднинг
Коммунизм даврининг байрами бўлур.
Шунда кексайсамда ёшлик чоғимдай
Қалбим шеърим каби қувончга тўлур.

Юсуфжон ҲАМДАМ

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ПЛЕНУМ ҚАРОРИ ВЕНГРИЯ ГАЗЕТАЛАРИДА БОСИБ ЧИҚАРИЛДИ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Будапештнинг ҳамма газеталари КПСС Марказий Комитети пленуми қарорининг тўла текстини босиб чиқардилар. Газеталар бу қарорнинг, пленум КПСС делегациясининг қардош партиялар делегациялари Варшава учрашувидаги фаолиятини тўла маъқуллади, дейилган ўрнини катта ҳарфлар билан эълон қилдилар.

СЛОВАКИЯ КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ПРАГА. (ТАСС). Братиславада Словакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми бўлиб ўтди.

Пленум Словакия Компартияси фавқулодда съездини шу йил 26 августда чақиришга қарор қилди.

КХДР ОЛИМПИАДА КОМИТЕТИНИНГ НОРОЗИЛИГИ

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Халқаро олимпиада комитети Корея Халқ Демократик Республикаси Спорт делегациясини «шимолий Корея» командаси деб аташ тўғрисида ўзбошимчалик билан қарор қабул қилганлиги муносабати билан Корея Халқ Демократик Республикасининг олимпиада комитети баёнот эълон қилди. Корея Халқ Демократик Республикаси командасининг «шимолий Корея» командаси деб аталиши КХДР терма командасининг Мехикода бўладиган олимпиада ўйинларида қатнашишига жиддий тўсқинлик қилади.

Корея Халқ Демократик Республикасининг олимпиада комитети халқаро олимпиада комитетининг 66-бош сессиясида қабул қилинган камситишдан иборат қарорини дарҳол бекор этишни халқаро олимпиада комитетидан яна бир марта талаб этади. Корея олимпиада комитети ўз мамлакатининг командасини «Корея Халқ Демократик Республикасининг командаси» деб ҳаққоний аталишини талаб қилмоқда.

ИРОҚДАГИ ТЎНТАРИШ

Бағдод соатлари зангининг ярим кечада 17 июль бошланганлигидан дарак берган бонги танк ғилдиракларининг гумбурлаган садоси билан эшитилмай қолди. 10-бригаданинг танклари ҳарбий-ҳаво кучларининг ёрдами билан тўнтариш ясаш учун президент саройига қараб йўл олган эди. Президентнинг соқчилари тўнтариш қатнашчиларига қўшилганлиги учун бу тўнтаришда қон тўкилмади.

Эрталабгача ҳамма иш тамомланди ва Бағдод радиоси президент Ориф ўзининг ҳамма лавозимларидан четлатилиб, истеъфога чиқарилганлиги ва Ироқдан сургун қилинганлигини билдирди. Бош министр Яхё, бош штаб бошлиғи Ансорий ва ҳукуматнинг ҳамма аъзолари ҳам лавозимларидан четлатилди. Ироқда «Революцион қўмондонлик кенгаши» тузилганлиги эълон қилинди. Бу кенгаш генерал Аҳмад Ҳасан Бакирни республиканинг президенти қилиб сайлади.

Ироқнинг янги раҳбари кадр офицер бўлиб, Ироқдаги «БАСС» партиясининг раҳбарларидан биридир. У 1958 йил 14 июлда ўтказилган ва монархияни ағдариб ташлаб, Ироқ республикаси тузилганлигини эълон қилган революцияда қатнашган. Бакир 1963 йил февраль ойигача Ироқ армияси командирларининг бири бўлди. «БАСС» партияси ҳокимият тепасига келганидан кейин 1963 йилнинг февраль ойидан ноябрь ойигача Бош министр, сўнгра эса вице-президент бўлиб ишлади.

«Революцион қўмондонлик кенгаши» тўнтаришнинг мақсади «миллий бирликка эришиш»дан, «қонунларга риоя қилинишини ва демократик эркинликлар бўлиши»ни таъминлашдан иборат, деб эълон қилди. Тўнтариш қатнашчилари ағдариб ташланган ҳукуматни «Курд проблемасини ҳал этишни пайсалга солиш»да айблади.

Ироқда тўнтариш бўлиши биланоқ чет элларда баён қилинган фикрлар империализм ва реакция кучлари Ироқ республикасига қарши кўпорувчилик ишларини олиб бораётганлигини исбот қилди. Франс Пресс агентлигининг хабарларидан маълум бўлишича, тўнтариш бўлиши биланоқ Исроилдаги «араб ишлари бўйича мутахассислар»нинг шубҳали ҳаракатлари бошланган.

Номлари сир тутилган ана шу «экспертлар» дарҳол иғвогарлик мақсадларини кўзлаб, «Ироқдаги тўнтариш» араб мамлакатлари ўртасидаги тарқоқликни кучайтириши мумкин, араб раҳбарлари олти кунлик уруш оқибатларини тугатиш учун бирлашишга даъват этаётган бир пайтда бу тўнтариш араб мамлакатларини бир-биридан ажратиб юборишни кўзда тутади, деб наъра тортдилар.

Дарҳақиқат, товуқнинг тушига тариқ кирар экан! Империалистик реакция араб халқларининг озодлик ҳаракатини заифлаштириш ва бостириш учун қўлидан келган ҳамма чораларни кўрмоқда. Аммо илгари кўп марта бўлганидек, араб давлатларининг пешқадам кучлари империализмнинг кирдикорликларига ўз сафларини жипслаштириш билан жавоб берадилар. Улар араб мамлакатларининг бирлигини мустаҳкамлаш ўз мустақилликларининг ишончли гарови эканлигини яхши биладилар.

Г. ШИШКИН, (ТАСС).

ВЬЕТНАМ КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ МАКТУБИ

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнам масаласи юзасидан Женевада тузилган битимлар имзоланган куннинг 14 йиллиги муносабати билан Вьетнам касаба союзлари федерацияси турли мамлакатларнинг ишчилари ва касаба союз ташкилотларига ҳамда халқаро касаба союз ташкилотларига мактуб юборди.

Вьетнам информация агентлиги тарқатган бу мактубда бундай дейилади: федерация АҚШнинг Вьетнам масаласи юзасидан 1954 йилда Женевада тузилган битимларга 14 йилдан буён доим амал қилиб келмаётганлигини, 1965 йил бошидан буён жанубий Вьетнамга кўплаб қўшин юбораётганлигини ва 1964 йил 5 августдан бошлаб Вьетнам Демократик Республикасига қарши вайронагарчилик уруши олиб бораётганлигини қоралайди.

«АҚШ—агрессордир, — дейилади мактубда, — АҚШ агрессив урушга чек қўйиши керак. Вьетнам халқи тинчликни астойдил истайди. Аммо чинакам тинчлик чинакам мустақиллик ва озодлик билан боғланган бўлиши керак. АҚШ империалистлари ўзларининг агрессив урушини давом эттираверар экан, вьетнам халқи қаршилик кўрсатаверади ва мустақиллик ҳамда озодликни ҳимоя қилмоқ учун зўр қатъият билан курашаверади».

Мактубда Вьетнам халқининг ҳаққоний курашига зўр хайриҳоҳлик билан қараб, бу курашни қўллаб қувватлаётганликлари учун турли мамлакатларнинг ишчилари ва касаба союзларига ҳамда халқаро касаба союз ташкилотларига Вьетнам ишчилари ва касаба союзларининг чуқур ва самимий ташаккури изҳор қилинади. Мактуб ана шу ёрдамни бундан буён ҳам кучайтиришга даъват этади.

ҲАР СОАТДА ИККИ КИШИ ЎЛДИРИЛМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Америкада бўлаётган одам ўлдиришлар, ўз-ўзини ўлдиришлар ва «бахтсиз ҳодисалар» натижасида ҳар соатда икки киши ҳалок бўлаётир, дейилади АҚШ юстиция министрлиги эълон қилган ахборотда. АҚШда бемалол сотилаётган милтиқ ва тўппончалардан отилган ўқлар ҳар йили 20 минг кишининг естиғини қуритмоқда.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

АБРОР ҲИДОЯТОВ— ТЕЛЕЭКРАНДА

Ўзбек реалистик театрининг тикланиши ва такомиллашувида алоҳида ўрин тутган муътабар санъаткорлар бор. Мана, саҳна санъатимизнинг ойдин саҳифасида исми шарифлари зарҳал билан битилган зотлар: Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий, Маннон Уйғур, Етим Бобожонов, Обид Жалилов, Аброр Ҳидоятов...

Аброр Ҳидоятов! Ўзбек саҳнаси тарихидаги бутун бир давр унинг қутлуғ номи билан боғлиқ. Бу улуғ санъаткорнинг жўшқин ва моҳирона, ақл ва эҳтирос тўла ижросида Гамлет, Отелло, Алишер Навоий ва яна қатор образлар тизмаси саҳна юзини кўрди, театр ихлосмандларини ҳаяжонга солди, уларни чинакам санъат сеҳри ила ошно этди.

Мана қарийб ўн йилдирки, бу ажойиб жўшқин санъаткор орамизда йўқ, аммо у нафосатпарвар, олий таъб, нозик дид шинаванда халқимизнинг ёдида.

Тошкент телевидение студияси ҳайрли иш қилди: буюк актернинг ёрқин жозибадор сиймосини замондошлар ва келажак авлодларга етказиш ниятида «Аброр Ҳидоятов» номли фильмни суратга олди. Бу фильм куни кеча зангори экран орқали намойиш қилинди. Фильм яратувчиларидан бири, Ҳамза номли театр саҳнасида илк бор «Гамлет» фожиасини Маннон Уйғур билан ҳамкорликда саҳналаштирган, Аброр Ҳидоятов билан бирга ишлаган, уни яхши билган режиссёр Бобо Хўжаев марҳум театршунос режиссёр Жавод Обидов билан бирликда актёр ҳаёти ва ижодий фаолияти билан боғлиқ бўлган барча ҳужжатлар, ўзбек операторлари суратга олган киноленталарни ўрганди. Фильмдаги айрим эпизодлар Москвада суратга олинди. Машҳур рус саҳна усталари, СССР халқ артистлари, Аброр Ҳидоятовнинг устозлари: И. М. Толчанов билан Л. Н. Свердлин ажойиб актер ҳақидаги ўз хотираларини сўзлаб бердилар.

Ушбу телевизион фильм билан ўзбек совет маданиятининг чиройли бир саҳифаси жонланди, халқ севган катта бир санъаткоримизнинг ёруғ сиймоси, беандоза санъати ўзининг муносиб экран акси инъикосини топди.

Ташкент телестудиясининг бу ижодий иши махтовга сазовордир.

Пойтахтдаги «Янги Тошкент» маҳалласида бир асрдан зиёд умр кўрган нуроний онахонлар яшашади. 102 ёшли Мукаррам Жаффорова, 104 ёшар Хосият Одилова, 111 баҳорни кўрган Хамро Ўринбоева жуда кўп воқеалар гувоҳи бўлганлар. Улар ҳали тетик. Ўзларини ёшлардек ҳис қилишади. Суратда: Х. Ўринбоева эвараси Назира билан.

ФУТБОЛ

БИРИНЧИ ДАВРА ЯКУНИ

«Пахтакор» ўтган йили биринчи даврани ўн бешинчи ўринда якунлаган эди. Бу мавсумда эса ярим масофани ўн олтинчи ўринда тугатди. Ҳамшаҳарларимиз сўнгги тўрт ўйинда қаторасига мағлубиятга учраб, ишқибозларни қаттиқ ранжитди. Бироқ турнир жадвалида пастга тушиб кетмай «ўз» ўрнида қолишига бошқа коллективларнинг ҳам кетма-кет мағлубиятга учраганлиги сабаб бўлди.

Тошкентлик футболчиларнинг кейинги ўйинларни бунчалик ёмон ўтказаётганлигининг боиси нимада? Нега пахтакорчилар кетма-кет йирик ҳисоб билан ютқазишди? Команданинг бундай кўнгилсиз аҳволга тушиб қолишида бир, икки ёки уч футболчини айблаб бўлмайди. Дарвозабон Николай Любарцев билан ҳимоячилар қанчалик ишончсизлик билан ўйнаб, қўпол хатоларга йўл қўйишаётган бўлса, ҳужумчилар ҳам тарқоқ ҳолда ҳаракат қилишяпти. Фақат Э. Абдураимовнинг бироз жон койитиб ўйнаётганлигини айтмаганда Бектошев ҳам, Иброҳимов ҳам, Красницкий ҳам, Раҳматуллаев ҳам ёмон ўйнаяпти. Гоҳо-гоҳо асосий составда майдонга тушаётган Исҳоқов, Галеев, Михайлуца, Козинлар ҳали анча тажрибасиз эканликлари сезилиб қоляпти.

«Пахтакор»нинг кейинги мавсумларда олдинга интилмай, аксинча орқага чекинишининг яна бир сабаби бу старший тренерларнинг тез-тез алмаштириб турилишидадир. Кейинги олти йил ичида командага Келлер, Качалин, Набоков, Абрамов, Якушин, Аркадьев келиб-кетди. Командага келган ҳар бир янги тренер ўз измича иш тутади. Футболчилар эса бунга кўниккунча анча вақт ўтади. Устоз билан шогирдлар бир-бирларини энди тушуна бошлаганда яна ўзгариш юз беради. Бир коллективдан иккинчи коллективга ҳадеб ўтаверадиган футболчига, вақти келганда «гастролни бас қил» деб рухсат беришмай қўяди. Нега энди «гастрол тренер»ларга ҳеч ким индамайди. Ҳадеб тренерни ўзгартира бериш яхши натижа бермаслигини ҳамма билади-ку! Бу фикрни хизмат кўрсатган спорт мастери Б. Аркадьев сўзи билан якунламоқчимиз. У «бир коллективни ҳар жиҳатдан ўрганиб олиш, ўйинчилар билан тил топишиш, уларнинг устун ва заиф томонларини аниқлаш, хуллас, уюшган, аҳил коллектив тузиш учун кам деганда 2—3 йил ишлаш керак», деган эди. Бу гапда жон бор.

Ишқибозлар «Пахтакор» биринчи давра сабоқларидан тўғри хулоса чиқаради ва иккинчи давра ўйинларини кўнгилдагидек ўтказади деб умид қиладилар.

Командаларнинг биринчи даврадан кейинги турнир жадвалидаги аҳволи қуйидагича:

Командалар	Ю.	Д.	М.	Т.	О.
«Спартак»	13	4	2	35—17	30
«Динамо» (К)	10	3	1	28—11	28
«Локомотив»	9	7	3	22—10	25
«Динамо» (Тб.)	8	8	3	18—6	24
«Торпедо» (М)	8	7	4	32—19	23
«Динамо» (Мн).	8	7	4	20—14	23
ЦСКА	8	6	5	22—16	22
«Зенит»	6	10	3	20—19	22
«Черноморец»	6	8	5	20—23	20
«Шахтёр»	5	9	5	18—18	19
«Нефтчи»	6	6	7	18—17	18
«Кр. Советов»	6	5	8	13—14	17
«Заря»	5	7	7	11—22	17
«Динамо» (М)	5	6	8	20—22	16
СКА (Р-Д)	5	5	9	22—30	15
«Пахтакор»	4	6	9	17—34	14
«Қайрат»	4	5	10	13—20	13
«Арарат»	4	5	10	13—22	13
«Торпедо» (Кт.)	3	5	11	13—26	11
«Динамо» (Кд.)	2	6	11	9—22	10

Биринчи давра тугамасданоқ Киев динамочилари билан Кутаиси торпедочилари иккинчи даврани бошлаб юборишди. Бу рақиблар ўртасидаги ўйин 1:0 ҳисобида чемпионлар фойдасига тугади. «Динамо» (Москва) — «Заря»ни ҳам 1:0 ҳисобида енгиб, иккинчи даврани ғалаба билан бошлади. Бу натижалар турнир жадвалида ҳисобга олинмаган.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

БИРМА ИТТИФОҚИ. Шан автоном давлатининг пойтахти Таунджининг марказий кўчаси.

Н. Новиков фотоси. (ТАСС).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
13.00 дан—Москва кўрсатади
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

18.55—Кўрсатишлар программаси, 19.00—Футбол, СССР кубоги учун. «СОКОЛ» (Саратов)—«ПАХТАКОР» (Тошкент).

Ўзбек тилида: 20.45—«Ёшлик» почтаси, 21.25—Теленгиликлар, 21.40—Райком секретарининг иш куни (телеочерк), 22.00—Рақс ўрганамиз.

22.30 дан—Москва кўрсатади
ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 18.00—Олий ўқув юртларига кирувчилар учун математикадан машғулот, 18.45—Иншони қандай ёзмоқ керак? 19.15—Физика.

20.00 дан—Москва кўрсатади.
УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00—Ленин бўлган жойлар бўйлаб, 20.20—Чўллари обод ўлкада (телефильм).

Рус тилида: 21.00—Маълумотлар, курашлар, медаллар (илмий-оммабоп фильм), 21.20—Юз сўм пулинг бўлгунча (бадиий фильм).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Қўпорувчилар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Тинч Одесса — «ЎЗБЕКИСТОН 25 йиллиги» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10 яримда бошланади)

Тинч Одесса—ТЕЛЬМАН номли.
Учрашув—Сальватовда—«ХИВА».

Я. М. СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
24—25 июлда
КОМИЛЖОН ОТАНИЁЗОВ
раҳбарлигида ва иштирокида
АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИНИНГ КОНЦЕРТИ

Қатнашадилар: Туркманистон ССР да хизмат кўрсатган артист Мадкарим Ҳофиз БОБАЖОНОВ.

Бутуниттифоқ ёшлар фестивалининг лауреатлари — Миновар ЗАРИПОВА, Гавҳар МАТЁҚУБОВА ва бошқалар.

Программада: Ўзбек ва Хоразм куйлари, ашула ва рақслари.

Кеч соат 8 яримда бошланади.

Билетлар кундуз соат 2 дан бошлаб сотилади.

«ГИПРОНИИПОЛИГРАФ» СОЮЗ ИНСТИТУТИ ФИЛИАЛИГА

лойиҳачи инженер-техниклар мутахассислиги бўйича: конструкторлар: қурувчилар, механиклар, технологлар, полиграфчилар, электрчилар, вентиляция ва иситиш бўйича, сув таъминоти ва канализация, инженерлар: сантехниклар, контроль-ўлчов асбоблари ва автоматика бўйича, сметачилар, архитекторлар, иқтисодчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи—1 етакчи категория бўйича.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ленинград кўчаси, 15-уй, кадрлар бўлими.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
23 июль кеч соат 7 да
СССР Кубоги учун
«СОКОЛ» (Саратов) — «ПАХТАКОР» (Тошкент)
командалари ўртасида
ФУТБОЛ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 08625. ИНДЕКС — 6489. № 1910.